

OSREDNJA KNJIŽNICA CELJE
Muzejski trg 1 a
3000 CELJE, p.p. 17

OSREDNJA
KNJIŽNICA
CELJE

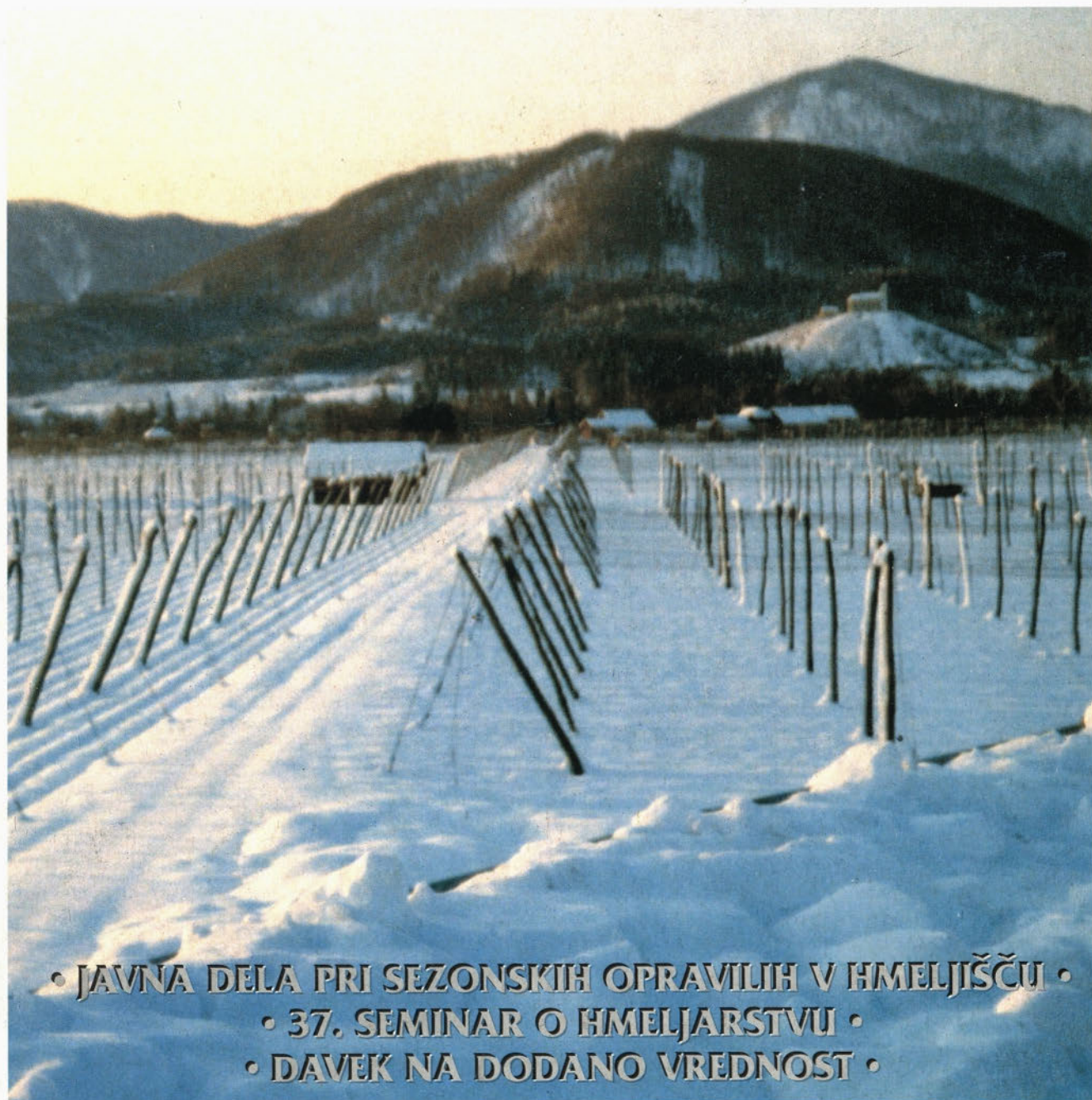
POŠTNINA PLAČANA PRI POŠTI 3310 ŽALEC

1-2/99
leto 68

Hmeljar

JANUAR - FEBRUAR 1999, ŽALEC, S. 1 - 28

ISSN 1318 - 6183

- JAVNA DELA PRI SEZONSKIH OPRAVILIH V HMELJIŠČU •
- 37. SEMINAR O HMELJARSTVI •
- DAVEK NA DODANO VREDNOST •

VSEBINA

IZ UREDNIKOVE MIZE	3
PROMOCIJSKI UTRIP S SEJMA »BRAU 98 NÜRNBERG«	4
PROGRAM JAVNIH DEL V KMETIJSTVU 1999	5
INFORMACIJA O MOŽNOSTIH JAVNIH DEL PRI SEZONSKIH OPRAVILIH V HMELJU V LETU 1999	6
KAKO NAPREJ – KAJ SADITI	7
REFORMA KMETIJSKE POLITIKE V SLOVENIJI	8
STROKOVNI NASVETI	9
SEŽIGANJE HMELJEVINE PRI NAS IN DRUGJE	9
FINO ODORAVANJE IN REZ HMELJA V ENI POTEZI, PRINAŠA VELIK PRIHRANEK	9
37. SEMINAR O HMELJARSTVU	11
IZVLEČKI IZ TEM NA 37. SEMINARJU	12
ENOTA ZA KMETIJSKO SVETOVANJE ŽALEC ORGANIZIRA IZOBRAŽEVANJE	17
POROČILO O DELU HMELJNE KOMISIJE V LETU 1998	18
OPOZORILO HMELJARJEM	20
DAVEK NA DODANO VREDNOST	21
IZ URADNIH LISTOV	25
VSEBINA HMELJARJA - LETNIK 1998	26

Fotografija na naslovni strani: M. Zupančič

V noči iz 9. na 10. februar 1999 je padlo kar 60 - 70 cm snega, kar so desetletne snežne padavine.

Revija Hmeljar

Strokovna revija s področja hmeljarstva
Žalskega tabora 2, 3310 Žalec

Izdajatelj in založnik: Hmeljarsko združenje Slovenije GIZ (Domača stran: <http://www.hmelj-giz.si>)

Glavni in odgovorni urednik: Martina Zupančič; **Urednik strokovne priloge:** Vlasta Knapič; **Člani uredniškega odbora:** Marjana Natek, Franc Puklavec, Marjan Drobne, Janez Luževič, dr. Lojze Četina, mag. Iztok Košir, mag. Marta Dolinar, Jože Brežnik, Vinko Drča, Irena Friškovec; **Lektor:** Anka Krčmar

Tisk: HARI tisk, Dobriša vas 36, Petrovče; **Frekvenca:** 12 - krat letno

Revija je po mnenju št. 23/40 pristojnega organa uvrščena med proizvode informativnega značaja, za katerega se plačuje davek od prometa proizvoda po 5 % stopnji.

Naklada: 700 izvodov

Zaradi neugodnega vremena slabši pridelek letnika 98 in trenutnih cen na trgu, stoji marsikdo pred vprašanjem, še hmeljariti ali ne. Verjeli ali ne, to vprašanje postaja po zadnjem hmeljarskem letu in pred začetkom spomladanskih del za hmeljarje, ki se še »držijo«, vse bolj resno. Nekdaj paradni konj slovenskega kmetijstva, se že zadnjih nekaj let otepa s kruto situacijo svetovnega trga in svojim nezavidljivim položajem. Nobena država na svetu namreč ne porabi slabih 7 % svoje proizvodnje doma, ves preostanek pa gre na svetovni trg po cenah, kot jih je ta pripravljen plačati.

Kje je sedaj recept, ki bi nam pomagal najti poti za preživetje ne več jutri, ampak sedaj že tudi danes.

Situacija ni tako nemogoča kot se zdi, le nastopati moramo skupaj. Stične točke obstajajo že pri nabavi repromateriala, zavarovanju hmelja, strokovnih nasvetih, predvsem pa pri finančnem aranžiranju. Toda ta recept ni nov. Pred dvajsetimi leti smo ga celo posodili francoskim hmeljarjem, ki so ga, glej ga zlomka vzeli zares, nekoliko prilagodili svojim razmeram in so danes edini z vsem prodanim hmeljem z najvišje doseženimi cenami.

Mi pa se soočamo s približevanjem vzhoda združeni Evropi, s krizo obnavljanja, ko ne vemo kako in s čim, kar se naj bi dobro prodalo jutri. Soočamo se z žičnicami, ki zaradi premalo akumulacije, zadnja leta doživljajo le popravila, novih pa skoraj ni, s 34 % nasadov aurore, starejših od 17 let, s trenutno stalnim upadanjem površin pod hmeljem in zmanjšanim odstotkom obnov. Skratka, ni denarja in ni jasno, kako v tem trenutku naprej. Hmelj je žal kultura, ki zahteva dolgoročne usmeritve, znanega pa je vedno le nekaj na kratek rok.

Že res, da hmeljarju hmelj za vedno zleze pod kožo, vendar brez denarja pa tudi ne gre. Vsi upamo, da je sedaj tisti čas, ko si bomo začrtali smeri, ki bi se v kratkem lahko glasile:

- ohranimo vse površine, ki jih imamo danes, da s tem deležem ne izpademo iz svetovnega trga;
- izdelava celostnega razvoja hmeljarstva - kakšna naj bo hmeljarska kmetija in kakšno hmeljarsko posestvo;
- držimo se v globalu začrtane sortne politike, ki naj jo skupaj posredujeta hmeljarjem stroka in trgovina;
- posvetiti vse sile zmanjševanju stroškov na ha in povečanju ha donosov.

Ko takole pišem, ugotavljam, da ni nič novega, vse je bilo že tisočkrat rečeno, ni pa žal tako dosledno izvedeno. Kaj nam potemtakem manjka? Šibe prav gotovo ne potrebujemo več, ker smo že dovolj tepeni, čas je za dejanja. Vendar že čez mesec dni je potrebno začeti z deli, narava in hmelj nas ne bosta čakala, da bi se mi zmenili. Do konkretizacije naših videnj, pa nekako ne pride. Ali si bomo svoje upali povedati na hmeljarskem seminarju, ali bomo našli še kakšno obliko druženja na

predavanjih. Sedaj je prav gotovo res težko, saj ljudje niti govorijo ne več. Ne vemo koga bi za zgornje naloge zadolžili in mu naložili, naj jih privede v življenje.

Ko stojim pred mladimi v hmeljarskem muzeju in razlagam zgodovino hmeljarstva, tehnološko pot, ki smo jo prehodili v zadnjih sto letih in stali ob boku vsem svetovnim hmeljarskim velesilam, preprosto ne morem razumeti, da bi nam to ne uspelo tudi v bodoče.

Ko prebiram situacijo hmeljarjenja izpred šestdesetih let in ugotavljam, da so že takrat šli hmeljarji čez težka obdobja, mi je hudo, da se danes o tem ne moremo tako odkrito pogovarjati kot takrat. Dokler pa tega ne bomo zmogli, ne moremo pričakovati, da bomo hitro našli rešitve prilagajanja svetovnemu trgu in njegovim zahtevam.

Ali bi to napisala, ali ne, sem že večkrat razmišljala in bila prepričana, da to tako ali tako vsi vedo in da nima smisla. Čas pa kar teče, zato danes ob tej situaciji ne morem mimo dejstva, da želimo hmeljariti jutri in se zato vsi potrudimo, pa nam ne more spodleteti. Kdor si postavi jasen cilj, ga tudi doseže.

Martina Zupančič

Foto: M. Veronek

Hmeljarji bi bili najbrž zadovoljni že s kakšnim majhnim kurentom, ki bi odgnal vsaj nekaj zlih duhov, da bi se hmeljarjem obrnilo na bolje.

PROMOCIJSKI UTRIP S SEJMA »BRAU 98 NÜRNBERG«

Foto: M. Pavlovič

V pričakovanju sejemskega utripa.

Strokovni sejem »BRAU 98 Nürnberg« s področja industrije pivovarstva in brezalkoholnih pijač ter njih spremljajočih gospodarskih dejavnosti so organizirali v ZRN od 11.- 13. novembra 1998. Prireditelji sejma so zopet beležili rekorden obisk 37.307 obiskovalcev (+3 %) iz skoraj stotih dežel. Tudi število neposrednih razstavljalcev se je povečalo na 1.361 (+12 %). Spremembo ugotavljajo predvsem zaradi rasti števila tujih sejmskih razstavljalcev. Teh je bilo tokrat več za 23 % - (1996 za 21 %). Rezultati sejma so krepko presegle pričakovanja organizatorjev. Še posebej iz Srednje in Vzhodne Evrope se je povečal delež poslovnih s konkretnimi željami za nova partnerstva. Te trditve tudi potrjujejo rezultati anketne raziskave: 89 % razstavljalcev je bilo s svojo udeležbo popolnoma zadovoljnih, saj so v času tridnevnega sejma pridobili nove poslovne partnerje. Enak odstotek razstavljalcev je imel med obiski svojih stojnic tudi nenemške obiskovalce. 85 % jih – po oceni iz ankete organizatorjev

– računa na pozitivne po-sejemske poslovne učinke. Tako se je že okoli 70 % razstavljalcev odločilo za ponovno udeležbo na t.i. »BraU 99 Nürnberg«, ki bo na istem sejmskem prostoru od 10.-12. novembra 1999.

Hmeljarsko združenje Slovenije - GIZ je tudi na tokratnem sejmu nastopilo kot nosilec in koordinator sejmske predstavitve celotnega slovenskega hmeljarstva. Na približno 20 m² predstavitvene površine so si obiskovalci lahko ogledali posušen in v steklenih valjih predstavljen slovenski hmelj ter prelistali predstavitveno slikovno gradivo 4 slovenskih tržnih kultivarjev kot so: savinjski golding, aurora, bobek in celeia. Ob navezovanju stikov in ob točenem pivu iz slovenskega hmelja pa je ves čas sejma tekla živahen pogovor o slovenskih državnih izkušnjah, organiziranosti in značilnostih našega hmeljarstva ter predvsem o možnostih novih poslovnih sodelovanj. Največ obiskovalcev je bilo seveda iz vrst profesionalnih,

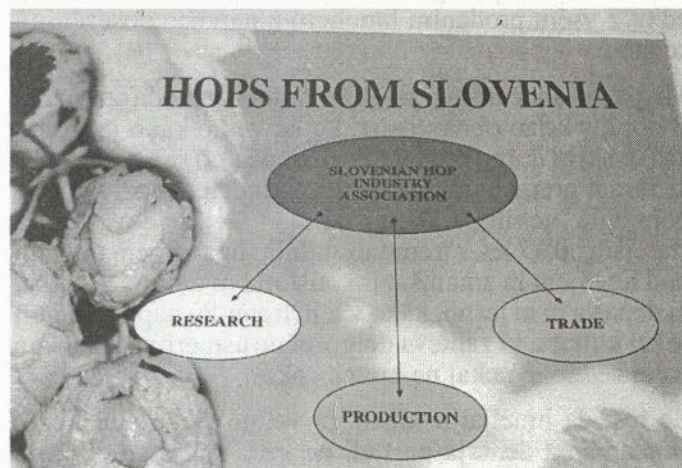

Foto: M. Pavlovič

Izsek iz razstavljenega posterja.

pa tudi ljubiteljskih pivovarjev, hmeljarjev in hmeljskih trgovcev. Tudi na letošnjem sejmu je bilo opaziti precejšnje zanimanje za naš aromatični hmelj.

Iz odziva obiskovalcev in gostov okrašene stojnice Hmeljarskega združenja Slovenije - GIZ in komisnarja Hmezad export - import, pa tudi iz mnenja sodelujočih na tem mednarodnem sejmu ocenjujemo, da je bila naša odločitev o ponovnem sejmskem nastopu zares potrebna promocijska poteza. Našim poslovnim partnerjem, in tudi pridelovalcem konkurentom smo z odmevno poslovno predstavitvijo ponovno pokazali celovito sliko slovenskega hmeljarstva, ki smo jo na dvojezičnih - nemško-angleških - posterjih predstavili v obliki treh stebrov (**RAZISKAVE - PRIDELAVA - PRODAJA**).

Upamo, da smo dobro izkoristili dano priložnost in da se bo v trenutnem težkem položaju na svetovnem hmeljskem trgu ta reklamno-promocijska poteza tudi

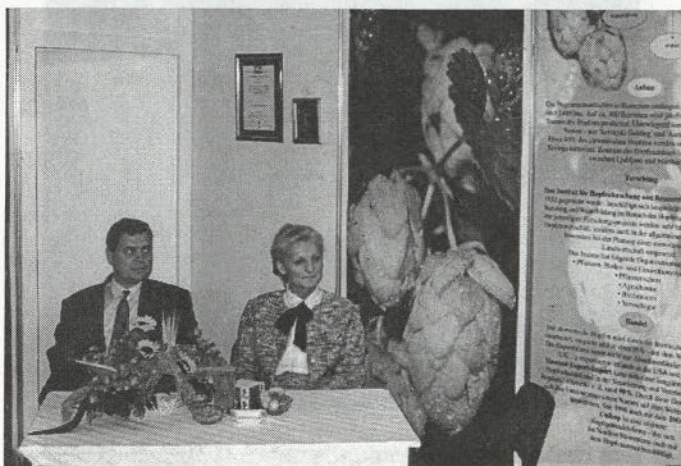

Foto: M. Pavlovič

Na stojnici tudi predstavniki IHP Žalec.

Foto: M. Pavlovič

Na obisku pri združenju francoskih hmeljarjev »Cophoudal«

dolgoročno obrestovala. Glede na sosednje stojnice v razstaviščnem prostoru, kjer so se bogato predstavile tudi vse pomembnejše konkurenčne trgovske hiše in večja tuja hmeljarska združenja iz ZDA, ZRN, Češke, Avstralije in Francije, smo prepričani, da je tovrstna prisotnost in predstavitev naše slovenske panoge neobhodna tudi v bodoče. Poskušali jo bomo izkoristiti na naslednjih domačih, predvsem pa tujih sejamskih prireditvah.

Dr. Martin Pavlovič

PROGRAM JAVNIH DEL V KMETIJSTVU 1999

Naglo približevanje Evropski uniji, ob dejstvu, da slovensko kmetijstvo ni konkurenčno in da je tudi njegova prilagoditvena sposobnost majhna, sili Slovenijo v konceptualne, administrativne in organizacijske spremembe. Zaraščanje površin in razseljevanje nekaterih demografsko ogroženih območij slovenskega podeželja dosega neustavljive razsežnosti. Potrebno je zasledovati cilje reforme kmetijske politike z uresničevanjem Strategije razvoja slovenskega kmetijstva, ki ostaja temeljni dokument politike slovenskega kmetijstva.

Panoge kmetijstva, znotraj katerih bi se izvajala javna dela, so panoge, ki so v obdobju izrazitega prestrukturiranja. Prav tako bi se javna dela izvajala na področju ukrepov, s katerimi preprečujemo zaraščanje in zagotavljamo ohranjanje kvalitete kmetijskih zemljišč:

1. hmeljarstvo, ki se tako v svetu kot pri nas zaradi izrazitih presežkov preusmerja k drugemu sortimentu, pri nas pa doživlja spremembe predvsem glede organizacije pridelave in trženja,
2. sadjarstvo, ki doživlja prestrukturiranje predvsem glede organizacijskih oblik, organizira se nov način skupne dodelave sadja in uvajanja proizvodnje novih vrst sadja,
3. vinogradništvo, ki doživlja prestrukturiranje predvsem glede organizacije pridelave, tehnološkega posodabljanja, številnih obnov vinogradov, ki so usmerjeni k povečanju posestne strukture,
4. zelenjadarstvo, ki pridelovalce usmerja k bolj delovno in dohodkovno intenzivnim oblikam proizvodnje;
5. pašništvo, kot ekonomski, ekološki in etološki ukrep za preprečevanje zaraščanja kmetijskih zemljišč (postavljanje in vzdrževanje ograj);
6. ročna sečnja zarasti kmetijskih zemljišč, ki so že v procesu zaraščanja;

7. oživljanje gorsko-višinskega pašništva in sirarjenja na planinah;
8. agromelioracijski ukrepi (urejanje in vzdrževanje poti ter dostopa do parcel);
9. pomoč na ostarelih kmetijah;
10. pomoč pri ročnih opravilih v biodinamičnem kmetijstvu;
11. povsod tam v kmetijstvu, kjer je prišlo do naravnih nesreč, neugodnih vremenskih razmer ali socialnih težav (smrt ali bolezen gospodarja ali drugega aktivnega člana).

Za uresničevanje te strategije je potrebno dolgoročno zagotoviti stabilno, ustrezno kvalificirano delovno silo in proučiti uvajanje novih, bolj fleksibilnih oblik zaposlovanja. Doslej je bila večina sezonskih del izvajana s pomočjo tuje delovne sile, kar pa pri visoki stopnji domače brezposelnosti, ni v interesu Slovenije.

Aktivna politika zaposlovanja je ena izmed prednostnih nalog Slovenije v prihodnjem obdobju. Na področju javnih del bo v letu 1999 vpeljanih več sprememb. Brezposelni bodo v javna dela vključeni po posebni pogodbi o zaposlitvi, ki jo bodo sklepali z izvajalcem javnih del. Po novem pa bo tudi bistvena razlika v plači; tako da se bodo pravice vključenih v javna dela zelo približale pravicam redno zaposlenih delavcev.

Javna dela so inštrument, ki se uvršča tako v Sloveniji kot tudi v državah Evropske unije in OECD med najpomembnejše inštrumente aktivne politike zaposlovanja, saj so analize dosedanjih programov pokazale, da javna dela v primerjavi z drugimi inštrumenti omogočajo bistveno večjemu deležu udeležencev prehod v redno obliko zaposlitve ali v samozaposlitev.

V letu 1999 bo vključenih v javna dela 12.000

brezposelnih oseb. Z vključevanjem brezposelnih v javna dela v kmetijstvu se:

- preizkušajo nove, fleksibilnejše oblike zaposlovanja,
- zagotavljajo nove priložnosti za brezposelne,
- povečuje odgovornost brezposelnih za lastni poklicni razvoj in zaposlitev,
- izenačuje možnosti vključevanja in zaposlovanja marginalnih skupin brezposelnih (starejši nad 45 let, invalidne osebe in zdravljeni zasvojenici, brezposelni brez poklicne izobrazbe),
- zmanjšujejo negativne posledice dolgotrajne brezposelnosti,
- preprečuje socialno izoliranost brezposelnih,
- vzpostavlja medsektorsko sodelovanje pri načrtovanju in realizaciji aktivne politike zaposlovanja,
- odpravlja delo in zaposlovanje na črno.

Javna dela v kmetijskih panogah v prestrukturiranju bodo organizirala gospodarska interesna združenja kot neprofitne povezovalne organizacije vseh pridelovalcev, s čimer bo zagotovljeno upoštevanje pogoja neprofitnosti

zaposlitvenih projektov. Za ostale vrste javnih del bodo programe javnih del izvajale lokalne skupnosti. Posamezni zasebni delodajalci bodo zaposlitvene projekte sofinancirali najmanj v višini kot to velja za sezonska dela. Organizatorji javnih del bodo tako GIZ za sadjarstvo, **GIZ za hmeljarstvo**, Poslovna skupnost za vinogradništvo in vinarstvo Slovenije, lokalne skupnosti in druga zainteresirana združenja.

V vseh navedenih panogah kmetijstva obstajajo izrazite delovne konice, zato bodo zaposlitve za krajši čas (sezonska dela) vedno potrebne. Prav tako pa obstaja potreba tudi po novih, trajno zaposlenih v kmetijski pridelavi.

Izvajanje javnih del v kmetijstvu bo ob subvencijah v kmetijstvo, predstavljalo tudi priložnost za usposabljanje brezposelnih oseb za različne poklice v kmetijstvu.

Izobraževanje delavcev javnih del za možno redno zaposlitev bodo izvajali Kmetijska svetovalna služba Slovenije ter srednje kmetijske šole, ki imajo programe za poklicno usposabljanje II. stopnje (redno ali ob delu).

*Igor Hrovatič, dipl.ing.kmet.
MKGP - državni podsekretar*

INFORMACIJA O MOŽNOSTIH JAVNIH DEL PRI SEZONSKIH OPRAVILIH V HMELJU V LETU 1999

Dne, 21. 1. 1999 je bil na Ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve sestanek, (ki je bil že trikrat preložen), na katerem so obravnavali problematiko zaposlovanja v kmetijstvu in pregled opravljenih aktivnosti v okviru javnih del v letu 1998.

Poleg predstavnikov sklicatelja so bili navzoči predstavniki Ministrstva za kmetijstvo, Republiškega zavoda za zaposlovanje in Poslovne skupnosti za vinogradništvo in sadjarstvo. V imenu GIZ - Hmeljarskega združenja sta sestanku prisostvovala predsednik upravnega odbora GIZ-a g. Janežič in g. Korent.

Najprej so obravnavali analizo poteka javnih del v preteklem letu. Dana je bila ocena o izvedbi teh del za sezonska opravila v kmetijstvu in gozdarstvu. Od vseh udeležencev in programov javnih del v preteklem letu v Sloveniji je bilo pri teh opravilih 34 % udeležencev javnih del.

Na Ministrstvu za delo je oblikovana posebna skupina, ki bo posebej ocenila učinek javnih del v kmetijstvu. Pripravil se bo nacionalni program javnih del: kje se bodo izvajala javna dela, na katerih področjih, cilje in sistem ter oblike. Izdelan bo sistem dolgoročnih rešitev. Ta program bo obravnavala vlada Republike Slovenije. Odločitev o javnih delih bo pripravljena šele do konca meseca februarja 1999. Zavod za zaposlovanje Republike Slovenije ni navdušen, da bi se izvajala javna dela na

področju profitnih dejavnosti (gospodarskih dejavnosti), kamor po njihovem mnenju spada tudi področje hmeljarstva.

V končni fazi smo se uspeli dogovoriti za prehodno obdobje, ki velja za prve tri mesece v tem letu (dokler ni sprejet nacionalni program javnih del), da se izvajajo javna dela na istih področjih kot v preteklem letu. Za javno delo v hmeljarstvu pa je bil na tem sestanku dogovorjen izredno dovoljen termin še možne uvedbe javnih del za prehodno obdobje in sicer:

- pričetek 10. marec 1999 v trajanju s presledkom po fazah dela do
- najdlje 10. junija 1999.

Dogovorjeno financiranje:

50 % izvajalec

50 % zavod za zaposlovanje Rep. Slovenije

Potek in izvedba: javnih del v tem prehodnem obdobju bo že po novem in skladno s spremembami Zakona o zaposlovanju (Ur.l. 69/98) in skladno z razpisom javnih del v Republiki Sloveniji, objavljenem v "Delu" 4. dec. 1998.

Na tem sestanku sva z g. Janežičem dosegla še olajšane postopke pri pridobivanju delovnih dovoljenj za sezonsko delovno silo-tujcev, kot je bilo že dogovorjeno in je veljalo za preteklo leto.

Za informacijo je potrebno še povedati, da sem za Hmeljarsko združenje pripravil prijavo na razpis za izbor programov javnih del v posameznih fazah dela v hmelju in s programom usposabljanja za potrebe javnega dela. Navedena dokumentacija je bila že 8. 1. 1999 poslana

na kmetijsko ministrstvo z zaprosilom, da kmetijsko ministrstvo izkaže javni interes kot to zahteva razpis, kar pa je bilo do danes že realizirano.

Vili KORENT, pravnik

KAKO NAPREJ – KAJ SADITI

Foto: M. Zupančič

Tehnologijo pridelovanja magnuma počasi osvajamo. Na sliki prvoletnik v Arji vasi.

V teh dneh, ko so vsak dan bliže spomladanska dela v hmeljiščih in ko zadnja letina še ni v celoti prodana, se hmeljarji sprašujemo, kako naprej. Čeprav pričakujemo izdatnejšo podporo iz Ljubljane, le - ta težkega položaja ne more rešiti. Osnovno vprašanje je vsak dan bolj aktualno: kaj saditi ?

Ob vprašanju sajenja ugotovljamo, da prave sorte, ki bi ustrezno zamenjala auroro, našo paradno sorto zadnjih dvajset let, sploh nimamo. Ugotovljamo in prepričujemo se že nekaj let, da aurora ni sorta, ki bi bila konkurenčna sortam na tujem trgu.

Danes v proizvodnji ekstraktov hmelja, hmelji izpod 10 % vsebnosti alfa kislin, niso konkurenčni. Ko so nemški hmeljarji v začetku devetdesetih let začeli širiti novi sorti magnum in taurus in so ju v nekaj letih nasadili več kot 2000 ha in s tem izrinili iz evropskih tržišč ameriške grenčične hmelje, pri nas temu nismo sledili. Prepričevali smo drug drugega, da moramo ponuditi tržišču to kar potrebuje, oziroma to po čemer sprašuje. Danes po šestih letih pa ugotovljamo, da imamo v dolini le par ha magnuma s pridelkom hmelja le za vzorec. Če ne bi posamezniki na Kmetijstvu Žalec, kljub nasprotovanju stroke, nasadili nekaj hektarejv magnuma, le teh še danes ne bi bilo. Tudi avantura s sorto nugget na Kmetijstvu Žalec je pokazala, da le ta ni primerna za naše podnebje.

Kako naprej ? Iskanje krivcev in napak je najlažje. Kljub vsemu ugotovljamo, da v tem trenutku zaostajamo za

ponudbo na svetovnem trgu. Hmeljarji bomo slabe prognoze iz preteklosti težko preživeli. Podobna situacija je na Češkem, kjer so ob vztrajanju na aromatični sorti žateškega hmelja prepolovili proizvodnjo. Danes je na Češkem manj kot 5000 ha hmeljišč s katastrofalno perspektivo.

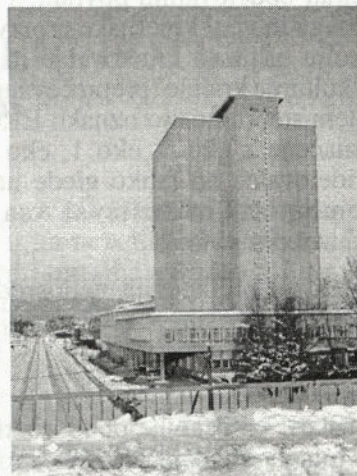
Od sort, ki imajo pri nas perspektivo, je edino savinjski golding, po katerem pa je povpraševanje zelo omejeno. Golding kupujejo specialni proizvajalci piva, vendar pa količine plasmana goldinga niso neomejene. Svet potrebuje okoli 450 – 500 ton goldinga letno. Prav gotovo bomo še nekaj časa morali vztrajati na aurori, ki jo trenutno imamo. Če se odločamo za saditev, moramo obvezno saditi auroro 12, ki daje nekoliko višjo alfo. Vsa leta opozarjanj, da se hmelj začenja prehitro obirati, so naletela na gluha ušesa. Nezrel hmelj ima nižjo alfo, vendar tega še ne verjamemo.

Ob aurori pa moramo takoj posaditi nekaj konkurenčnih sort z visoko alfo. Ker doma ni sredstev za selekcije in ker trenutno nimamo nič ustreznega, se bomo morali oprijeti sort, ki so jih razvili zunaj. Pa tudi ostale kmetijske rastline: pšenica, koruza, sladkorna pesa, jabolka, so skoraj vse tuji hibridi. Genetski inženiring je prekompliciran in povezan z izjemno visokimi stroški, ki jih hmeljarstvo v trenutni situaciji ni sposobno prenesti.

Ne nazadnje je situacija, v kateri smo, nujno povezana z razpadom vzhodnih tržišč, približevanju vzhoda združeni Evropi. Proizvodnja hmelja v Sloveniji je bila nenehno na poti nemškemu hmeljarjem, kar je razvidno iz zgodovine. Da pa bo kmetijstvo plačalo visoko ceno pridruženja Evropi, je pa že marsikomu kristalno jasno, ne samo hmeljarjem.

Če hočemo preživeti, se moramo vključiti tudi s ponudbo tujih sort. Računati na to, da nas bodo reševale slabe letine v Ameriki in Nemčiji, pa je nesmiselno.

Andrej Natek

REFORMA KMETIJSKE POLITIKE V SLOVENIJI

Reforma kmetijske politike v Sloveniji temelji na štirih področjih učinkovanja, t.i. stebrih.

1. TRŽNO - CENOVNA POLITIKA
2. SLOVENSKI OKOLJEVARSTVENI PROGRAM ZA KMETIJSTVO-NEPOSREDNA PLAČILA
3. PROGRAM PRESTRUKTURIRANJA KMETIJ
4. RAZVOJ PODEŽELJA

1. TRŽNO CENOVNA POLITIKA

Sprostitev zunanjetrgovinske zaščite v EU bo povzročila sprostitev cen proizvodov tujih podjetij na slovenskem trgu, zaradi česar se pričakuje padec cen kmetijskih pridelkov in proizvodov živilske industrije. Tržno cenovna politika bo kot do sedaj ena najpomembnejših načinov izvajanja kmetijske politike v Sloveniji po uvedbi reforme bistveno izgubila na pomenu. Predvideva se uporaba tržno cenovne politike za z EU usklajeno izvajanje zunanjetrgovinske zaščite: npr. uvozne dajatve, podpore pri pripravi blaga za izvoz ter prehodna kompenzacijska plačila za posamezne vrste kmetijskih proizvodov.

2. SLOVENSKI OKOLJEVARSTVENI PROGRAM ZA KMETIJSTVO-NEPOSREDNA PLAČILA

Slovenski okoljevarstveni program za kmetijstvo je najpomembnejše področje izvajanja slovenske kmetijske politike v bodoče. Gre za uvedbo neposrednih plačil na hektar obdelovalnih površin, s tem da se ne ravnajo po obsegu in vrsti kmetijske proizvodnje, ampak podpirajo okolju prijazno kmetovanje in ohranjanje poseljenosti in kulturne krajine (preprečevanje zaraščenosti). Podpore v tem stebru nosijo oznako EKO (eko kot okolje) in so označene z eko 0, eko 1, eko 2 in eko 3. Posamezni pridelovalec bo lahko glede na izpolnjevanje pogojev kombiniral in sešteval vsa od navedenih štirih neposrednih plačil.

- eko 0 predstavlja neposredna plačila na hektar v različni višini v odvisnosti od rabe površin (trajni nasadi, njive, travinje) v skladu s predpisanimi okoljevarstvenimi kriteriji.
- eko 1 predstavlja podporo kmetijstvu na območjih z omejenimi dejavniki proizvodnje in se obravnava kot izravnava stroškov zaradi težjih razmer pridelovanja.
- eko 2 predstavljajo posebni programi vzdrževanja in ohranjanja kulturne krajine in za posamezna območja Slovenije značilne krajinske tipe, kot so npr. paša na visokih planinah, vodovarstvena območja, narodni in regionalni naravni parki.
- eko 3 predstavlja podpore okolju prijaznejšim postopkom kmetovanja, kot je biološko kmetovanje, integrirana pridelava, reja ogroženih pasem živali, ipd.

3. PROGRAM PRESTRUKTURIRANJA

Zaradi predvidenega vstopa Slovenije v EU je potrebno slovensko kmetijstvo že pred samim vstopom ustrezno usposobiti. Predvideva se, da bo program prestrukturiranja deloval v smeri krepitve slovenskih kmetij na naslednji način:

- Prestrukturiranje kmetij z investicijskimi podporami, podporami za mlade kmete, podporami za dopolnile dejavnosti.
- Podpore za zemljiške operacije v smislu povečevanja obsega proizvodnje in ekonomske moči kmetij.
- Podpore tržnemu organiziranju pridelave v okviru zadrug, skupnosti proizvajalcev, skupnih nastopov na trgu.
- Podpore posodobitvam in prilagajanju živilsko predelovalne industrije razmeram, ki so v evropskih državah.

4. RAZVOJ PODEŽELJA

Na tem področju bo potrebno dosedanje projekte CRPOV (celostni razvoj podeželja in obnova vasi) prilagoditi in razviti evropsko primerljive projekte celostnega razvoja.

Programi CRPOV bodo zajemali:

- Program obnove vasi z vidika estetskega izgleda vasi, organiziranja lokalnih pobud za krepitev napredka ter spodbujanje drobnih gospodarskih dejavnosti.
- Regionalni program v okvirih širše teritorialne razsežnosti, kjer sta glavne pomena kmetijstvo in živilstvo.
- Soudeležba v širših regionalnih programih z vidika sofinanciranja področij, ki jih resorno pokriva ministrstvo v širših projektih po programih regionalne politike drugih ministrstev ali lokalnih skupnosti.

Vir: Program reforme kmetijske politike 1999-2002 (RS, MKGP 1998)

Marko TEVŽ

OGLAS

Po ceni za stroške spravila iz žičnice,
prodam žico za tekače v dolžini cca.
270 metrov, samo štiri leta rabljeno.

Informacije na telefon:
068 / 81 - 678
ali mobitel: 0609 / 635 - 838 !

SEŽIGANJE HMELJEVINE PRI NAS IN DRUGJE

Foto: M. Veronek

Kupi hmeljevine se večajo. Kako jih ustrezno odstraniti ?

Tudi pri ravnanju s hmeljevino je potreben tehnološki red. V občini Žalec so poskušali to urediti z odlokom o ravnanju s hmeljevino iz leta 1997. Po tem odloku je sežiganje hmeljevine prepovedano. Tam, kjer odlok

spoštujejo, se kupi hmeljevine večajo, kot je razvidno iz fotografije.

V Nemčiji sežiganje hmeljevine ni prepovedano, vendar pa se držijo reda tako, da sežiganje hmeljevine ni moteče za bližnjo okolico. Pri njih se sme hmeljevino kuriti le ob delavnikih od 8- 18 ure in ob za to primernem vremenu, ko ni megle in ne piha veter. Hmeljevina za sežiganje ne sme biti locirana blizu hiš, ceste, gozdnega roba, parcelnih mej, lahko vnetljivih reči in podobno. Pri sežiganju je potrebno paziti na smer vetra. Veter ne sme zanašati dima v naselja in na prometne ceste, da ne bi prihajalo do prometnih nesreč zaradi zmanjšane vidljivosti.

Če je sežiganje hmeljevine obzirno, je manj moteče kot kupi v lepem naravnem okolju gmajn in vodotokov i.p.. Upoštevajte, da obstaja pri sežiganju hmeljevine tudi nevarnost netenja požarov, še potem, ko je hmeljevina že pogorela. Zato naj bo pogorišče pod nadzorom tako dolgo, dokler ne mine nevarnost širjenja ognja. Za v prihodnje pa razmislite, kam oz. kje bi lahko sežigali hmeljevino brez škode in nevarnosti za okolico in okolje, ko bo to dovoljeno.

Milan Veronek

FINO ODORAVANJE IN REZ HMELJA V ENI POTEZI, PRINAŠA VELIK PRIHRANEK

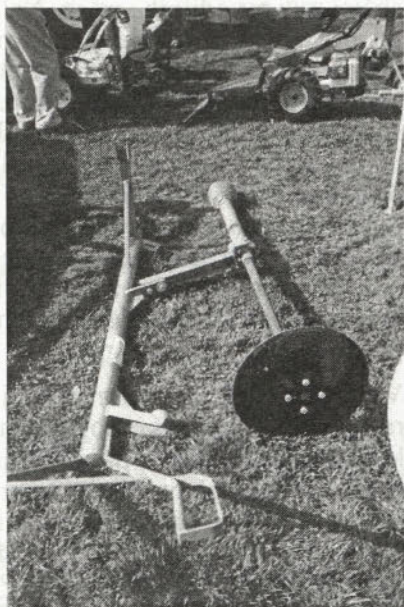

Foto: M. Veronek

Stari Webrov kardanski diskovni plug za fino odoravanje ali osipanje še tu in tam pride prav in še ni čisto iz mode. Da se še dobiti na Gallimarktu.

Če bi zapisal trditev, da se s kakovostnim opravljanjem finega odoravanja in rezi na nekoliko drugačen način, kot je v navadi, da prihraniti neverjetno veliko, bi marsikoga osupnilo. Tisti radovedni in s pozitivnim predznakom bi najbrž takoj vprašali, kje in kako, drugi z nasprotnim in veliko božje previdnosti, bi informacijo pospravili pod preprogo in v miru čakali na boljše čase. Zanesljivo je, da so pri pridelavi hmelja še rezerve. Brez koriščenja teh, pa se bo pridelovalcem slabo pisalo, saj bodo postajali vse manj konkurenčni in kljub državnim podporam, vedno bolj siromašni in finančno nesposobni za enostavno, kaj šele razširjeno reprodukcijo.

Svoj čas sta bila odgrinjanje in rez hmelja zelo težavni in zahtevni opravili. Hmeljarji so si ga skušali olajšati na različne načine in z različnimi pripomočki, ki so se iz dežele v deželo, zelo razlikovali. Za odgrinjanje se je največ uporabljalo manjše brane, pluge, diskovne pluge na kardanski pogon, eno in dvobrazdne, rotacijske odgrinjevalce, ovzmetene pluzne deske, rotacijske brane

Foto: M. Veronek

Gnani diski izničijo bočne odrive priključka v večji meri, brazdo zdrobijo, zemljo pa vržejo dovolj vstran od vrste in ustvarijo dovolj prostora za rez in obrezline.

in drugo, za rez pa nož in morda še kakšno manjšo koso. Danes odgrinjanje in rez hmelja ni več težavno opravilo, zahtevno pa še vedno. Uspeh tega opravila namreč ni odvisen samo od storilnosti, ampak predvsem od kakovosti in natančnosti opravljenega dela, s poudarkom na preprečevanju poškodovanja ali celo izoravanja posameznih korenin - štorov in nastajanja vedno novih praznih mest v nasadu.

Znano je, da povzročimo največ praznih mest v hmeljiščih z obdelovalnimi stroji pri odoravanju, finem odoravanju in rezi hmelja. Tega je več, če delamo s pomanjkljivimi orodji in ob slabih delovnih razmerah. Manjkajoče rastline imajo za posledico manj pridelka, kar pri nas preveč omalovažujemo. Še za sprejemljivo se pri nas sodi, če v nasadu manjka do največ 3 % rastlin. V naših polnorodnih hmeljiščih jih manjka po moji oceni povprečno do cca 10 %. Prav grozljivo je ugotavljati prazna mesta v izrojenih nasadih pred izkrčitvijo, kjer lahko manjka že tudi prek 30 % rastlin. Če manjka posamezna rastlina, sosednje lahko dajo nekaj več pridelka in izpad pridelka nekoliko zmanjšajo. Koeficient izpada pridelka za posamezne manjkajoče rastline znaša okrog 0,7. Kjer pa manjka več rastlin zaporedoma, pa se

Foto: M. Veronek

Odkopalnik z gnanimi diski za fino odoravanje pred traktorjem, v kombinaciji z rezalnikom zadaj, je najugodnejša in najuspešnejša varianta finega odoravanja in rezi hmelja v eni potezi.

računa s koeficientom 1, kar pomeni, kolikor manj rastlin, toliko manj pridelka. Število praznih mest se z leti veča.

Od številnih orodij za fino odoravanje hmelja, so v naprednih deželah prišla v ospredje orodja z gnanimi diski. Prvi pri nas je prvo orodje z gnanimi diski za fino odoravanje in rez hmelja izdelala Strojna Žalec leta 1985. Istega leta sta bila uvožena prva dva sodobna univezalna ogrodnika FISCHER za fino odoravanje, rez, predčiščenje, brananje grebenov, osipanje hmelja, navijanje tekačev i.p.. Enega je nabavil Institut za hmeljarstvo in pivovarstvo Žalec, drugega pa kmet Viki Gajšek iz Drešinje vasi.

Stanje opremljenosti hmeljskih gospodarstev, se od takrat pa do danes ni bistveno spremenilo in izboljšalo, morda celo poslabšalo, saj napačne usmeritve, okorela miselnost, prisiljeno zmanjševanje pridelovalnih stroškov, zmanjšanje vlaganj, zanemarjanje razvoja, tehnologije, že močno nakazuje smer slovenskemu hmeljarstvu. Izgleda, da slabe tržne razmere še niso dovolj za korenit preobrat pri vodenju hmeljarstva,

Foto: M. Veronek

Fino odoravanje s prosto vrtečimi diski v kombinaciji z rezalnikom zadaj.

pozitivno usmeritev prizadevanj in prehod na preizkušen sistem »zrno do zrna.«, z več plusi in agresivnosti in upornosti brez malodušja, ki ga je bilo v lanskem letu slišati tudi v vodilnih vrstah. Na primer: zapleveljenost in opuščanje namakanja, znižuje pridelek in količino alfa kislin ali: obiralni stroj vam je po nepotrebnem izvrgel veliko hmelja med odpadke i.p.d..Sledi tolažba: češ, saj se še tega in del lanskega pridelka ni dalo prodati. Pri tem pa se ne vpraša kako smo delali in kaj smo naredili, da bi imeli zagotovljeno prodajo. Od danes do jutri in ko je že prepozno se ne da več veliko narediti. Država ne bo poravnala vseh neravnin, večji del jih bo treba poravnati z lastnimi prizadevanji za razvoj in napredek, pri čemer brez stalnega izpopolnjevanja tehnike in tehnologije ne bo šlo in tudi nikjer ne gre.

Večji napredek pri racionalizaciji finega odoravanja in rezi hmelja so pri nas omogočili novi plantažni traktorji, ki so opremljeni še s prednjo hidravliko in kardansko gredjo. Združena orodja se namreč niso uveljavila, saj kakovostno delo brez poškodb ali celo izruvanja štorov, praviloma ni bilo možno. Pohvalili so se le v Loki pri Zidanem mostu in morda še kje. Pri plantažnih traktorjih

pa je mogoče opraviti s prednjo hidravliko dvoje opravil z eno potezo in veliko bolj kvalitetno in zanesljivo. Preizkusil sem obe varianti finega odoravanja in rezi v eni potezi in ugotovil neprimerljive razlike.

Ločena namestitvev odkopalnika in rezalnika omogoča preciznejšo in hitrejšo nastavitvev orodij, popoln pregled nad delovanjem obeh priključkov, večjo delovno hitrost, natančno delo, ki je enako zamišljeni kakovosti. Pri doseganju le te ne prihaja do poškodb ali morebitnega izruvanja štorov in nastajanja praznih mest. V večji meri je prizanešeno strukturi zemlje in delavcu, ki s strojem upravlja.

Enako varianto sem v letu 1998 svetoval Simonu Gajšku iz Latkove vasi. Razstavil je združeno orodje (izdelek Strojne Žalec) in ga priredil za ločeno delovanje. Odkopalnik z gnanimi diski je opremil s podpornimi kolesi in priklopom na sprednji tritočkovni sistem traktorja. Rezalnik je priključil zadaj in pričel z delom.

S kombinacijo dveh orodij hkrati je delal prvič. Delo je hitro osvojil in se sproti prilagajal delovnim razmeram. Z učinkom in kakovostjo dela je bil zelo zadovoljen. Simonu, bodočemu strojniku pa ne bo težko vnesti še kakšnih izboljšav, saj se dobro zaveda, da v stroki, posebej pa še v tehniki, ni nič končnega in dokončnega.

Ocenjujem, da je tak način finega odoravanja in rezi hmelja trenutno najuspešnejša varianta racionalizacije tega opravila. O tem, kolikšni so prihranki oz. kolikšno bi lahko bilo povečanje dohodka na hektar, je izračunano v moji inovacijski prijavi koristnega predloga racionalizacije finega odoravanja in rezi hmelja, ki čaka na strokovno oceno uradne stroke na Inštitutu za

Foto: M. Veronek

Božje previdnosti v stroki ni malo, davek nanjo pa plačajo pridelovalci. Na fotografiji posajenec kandidat za prazno mesto.

hmeljarstvo in pivovarstvo v Žalcu, že četrto leto. Zato najbrž še tega ukrepa ne priporočajo. Škoda za takšen odnos do tehnike v hmeljarstvu, za katero že od leta 1991 ni več skrbnika.

Milan Veronek

37. SEMINAR O HMELJARSTVU

Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Žalec vas vabi na 37. seminar o hmeljarstvu, ki bo 22. in 23. februarja 1999 v dvorani gasilskega doma v Žalcu.

Obravnavali bomo aktualne teme iz hmeljarstva in izmenjali mnenja o najbolj perečih problemih, s katerimi se srečujemo pridelovalci hmelja.

Z namenom, da bi vas s programom letošnjega seminarja že predhodno seznanili, vam prilagamo kratko predstavitev prispevkov.

Vljudno vas vabimo, da se nam pridružite in se aktivno vključite v razprave v uradnem delu seminarja ter se s strokovnjaki pogovorite o problemih v hmeljarstvu tudi na družabnem večeru.

Hkrati pa se zahvaljujemo tudi vsem, ki so sponzorirali oz. podprli 37. seminar o hmeljarstvu.

*Za organizacijski odbor
Andreja Čerenak*

Sponzorji 37. seminarja o hmeljarstvu: BAYER PHARMA d.o.o., HMELJARSKO ZDRUŽENJE SLOVENIJE – GIZ, HOPTRADE, NOVARTIS Agro d.o.o., OBČINA ŽALEC, ZAVAROVALNICA TRIGLAV d.d.

Seminar so podprli: AROPI d.o.o., CINKARNA CELJE, GRAFODESIGN, HMEZAD EXPORT – IMPORT ŽALEC, METROB, PIVOVARNA UNION d.d., PLIVA LJUBLJANA

IZVLEČKI IZ TEM NA 37. SEMINARJU

SKLOP: PERSPEKTIVNOST SLOVENSKEGA HMELJARSTVA V MEDNARODNEM PROSTORU

SLOVENSKO HMELJARSTVO IN EVROPSKA ZVEZA

Alojz ČETINA, Šempeter v Savinjski dolini

Približevanje Slovenije Evropski zvezi zahteva tudi v slovenskem hmeljarstvu določen premislek. Hmeljarjem bo treba odgovoriti, kaj lahko pričakujejo in kakšne podjetniške odločitve jih pred vstopom v Evropsko zvezo čakajo. Prispevek nakazuje in opozarja na glavne smernice in naloge pridelovalcev, stroke in politike predvsem na področjih usposabljanja pridelovalcev za konkurenco v pogojih globalnega trga, informiranosti, organiziranosti, usklajevanja predpisov in drugih potrebnih aktivnosti.

PRIPRAVE NA PRILAGODITEV HMELJARSKE ZAKONODAJE ZA HTEVAM EVROPSKE ZVEZE

Martin Pavlovič, Hmeljarsko združenje Slovenije-GIZ

Zaradi izvozne naravnosti slovenskega hmeljarstva ter politične usmeritve Republike Slovenije za vstop v Evropsko zvezo (EU) poteka v okviru Hmeljarskega združenja Slovenije – GIZ preučevanje zakonodaje za področje hmeljarstva v obliki: (a) spremljanja obstoječe zakonodaje EU s pomočjo različnih podatkovnih virov (npr. http://europa.eu.int/eur-lex/en/lif/reg/en_register_036066.html) in medijev, (b) navezovanja in vzdrževanja strokovnih stikov s predstavniki hmeljarskih združenj dežel EU (ZRN, Francija, Anglija,...) zaradi možnosti dodatnih pojasnil številnih pravnih predpisov (uredb, smernic, odločb, priporočil in mnenj) iz zakonodaje EU (c) in obiskov v strokovnih uradih in službah EU z namenom postopnega vključevanja v obstoječe lobije na področju hmeljarstva. Usklajevanje zakonodaje poteka ob sodelovanju z Ministrstvom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Republike Slovenije ter vladnim uradom Republike Slovenije za evropske zadeve.

HMELJARSTVO V SLOVENIJI V OBDOBJU 1994 – 1998

Irena FRIŠKOVEC¹, Joško LIVK²; ¹Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Žalec, ²Hmeljna komisija Slovenije

V referatu bo slovensko hmeljarstvo prikazano z naslednjih vidikov: površine, sortna sestava, velikost pridelovalnih posesti, število pridelovalcev, starost nasadov, starost žičnic in pridelek. Zajeto bo obdobje 1994 - 1998. Podrobneje bodo predstavljene spremembe v sortni sestavi, gibanje števila pridelovalcev in velikosti pridelovalnih posesti.

SKLOP: TEHNIKE PRIDELAVE HMELJA IN MOŽNE RACIONALIZACIJE

MOŽNOSTI UGOTAVLJANJA GOSPODARSKE USPEŠNOSTI NA HMELJARSKIH POSESTVIH

Martin Pavlovič, Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Žalec

Proizvodno - stroškovni modeli v kmetijstvu nam služijo kot koristna podlaga (I) za ugotavljanje količin in vrste potrebnega materiala ter finančnih sredstev za tekočo letno pridelavo, (II) za oceno gospodarnosti pridelave ene kmetijske panoge v primerjavi z ostalimi, (III) za primerjave lastnih stroškov posamičnih pridelovalcev z rezultati uporabljenih standardnih modelnih kalkulacij, (IV) za pogajalske pogovore pri morebitnem administrativnem določevanju cene pridelkov, (V) pri oceni višine potencialnega dohodka na kmetiji, (VI) kot pomoč pri določanju oblik in višine ukrepov kmetijske politike oz. vladne podpore posameznim kmetijskim panogam itd. Izbiro najprimernejše metode stroškovnih kalkulacij pogojuje namen uporabe pridobljenih izračunov. V prispevku sta s primeri predstavljena dva pristopa možnih stroškovnih izračunov za potrebe hmeljarske pridelave. Pri prvem izračunu gre za kalkulacijo po metodi spremenljivih stroškov, kjer izračunavamo t.i. pokritje – prispevek za kritje stalnih stroškov in dobička. Pri drugem pa za upoštevanje celotnih (stalnih in spremenljivih) stroškov pridelave, kjer celoviteje upoštevamo posebnosti hmeljarske pridelave.

FERTILIZACIJSKI STATUS HMELJSKIH NASADOV V SLOVENIJI

Dušica Majer, Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Žalec

Hmeljski nasadi so v večini prekomerno gnojeni z nekaterimi makrohranili, zato se že vrsto let trudimo izboljšati prehrano hmeljnih rastlin z gnojenjem na osnovi kemične analize tal. Načrtno in strokovno gnojenje vodi k optimalnejši prehrani rastlin, k večjemu in kakovostnejšemu pridelku in hkrati pomeni manjše stroške materiala, kar je lahko pomemben doprinos k racionalnejši pridelavi hmelja. Večina hmeljarjev redno oddaja vzorce tal za kemično analizo, s katero ugotovimo vsebnost dostopnega fosforja, kalija in reakcijo tal. Iz rezultatov kemičnih analiz zemlje, ki jih je inštitut opravil v zadnjih letih, bomo podali pregled nad sedanjim stanjem založenosti tal, s povdarkom na založenosti tal v hmeljskih nasadih. Podatki so orientacijski, saj se število oddanih vzorcev iz leta v leto močno spreminja in težko dobimo objektivno sliko o fertilizacijskem statusu celotnega kompleksa hmeljskih nasadov v Sloveniji.

VPLIV ŠTEVILA VODIL NA PRIDELEK HMELJA PRI KULTIVARJU AURORA

V prispevku bodo predstavljeni rezultati dvoletnega poljskega poskusa v katerem smo proučevali vpliv različnega števila vodil na pridelek hmelja pri kultivarju aurora. Zasnova poskusa je obsegala dve obravnavanji (eno vodilo na sadilno mesto in izmenično eno oz. dve vodili na sadilno mesto) v štirih ponovitvah. Poskus je bil postavljen na parceli SN₉, kjer so bile rastline posajene v vrsti na razdalji 0,65 metra, medvrstna razdalja 2,4 metra. Oskrba rastlin je potekala po klasični tehnologiji pridelave. Poleg osnovnih statistik in analize variance, s katero smo ugotavljali statistično značilno razliko med obravnavanjema in med leti, bo v prispevku predstavljen tudi ekonomski izračun obeh postopkov napeljave vodil.

PODZEMNO KAPLJIČNO NAMAKANJE HMELJA TER SPREMLJANJE MIGRACIJE DUŠIKA OB RAZLIČNIH TEHNIKAH NAMAKANJA

Matej KNAPIC¹, Marina PINTAR²; ¹Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Žalec, ²Vodno gospodarski inštitut Ljubljana

V prispevku bodo podani triletni rezultati poskusa podzemnega kapljičnega namakanja. V sklopu poskusa spremljamo tudi migracijo dušika v talnem profilu ob že utečeni tehnologiji namakanja kot tudi v kombinaciji podzemnega kapljičnega namakanja. Kvalitativni in kvantitativni rezultati poskusa s kapljičnim namakanjem so močno odvisni od vremenski razmer v posamezni rastni sezoni. Čeprav bo potrebno na nekatera posamezna vprašanja odgovoriti z nadaljevanjem poskusa, lahko po treh letih dela podamo osnovne rezultate vpeljave nove tehnologije namakanja ter primerjave izpiranja dušika ob različnih tehnologijah namakanja.

SKLOP: PROBLEMATIKA OBLIKOVANJA SORTNE POLITIKE

OBLIKOVANJE SORTNE POLITIKE – ZAHTEVE TRGA V POVEZAVI S STROKOVNIMI ARGUMENTI

Natek Andrej¹, Košir Iztok²; ¹Hmezad Export-Import,
²Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Žalec

Dolgoročno oblikovanje sortne politike v trajnih nasadih, med katere spada tudi hmelj, je izredno zahtevno. Pri oblikovanju morajo sodelovati tako trgovina, raziskovalno – svetovalne ustanove, kot tudi pridelovalci. Argumenti posamezne skupine udeležencev sicer nimajo enake teže, toda če želimo, da bo izvajanje začrtane sortne politike uspešno, mora le-ta biti presek med rezultati študije trga, strokovnimi argumenti in zmožnostjo pridelovalne sfere. V uvodu prispevka bodo podane smernice in pogledi avtorjev na možnosti usmerjanja sortne politike, strokovni argumenti, ki jih je pri oblikovanju nujno potrebno upoštevati, v nadaljevanju pa zahteve trga po posameznih skupinah kultivarjev hmelja.

IZBIRA GENSKEGA MATERIALA ZA POTREBE INTRODUKCIJE IN ŽLAHTNENJA

Dragica KRALJ, Žalec

Sestavek obravnava principe predizbire in izbire za introdukcijo genetskih virov oz. kultivarjev. Hkrati bodo predstavljeni žlahtniteljski cilji v Sloveniji in Nemčiji ter dosežki in pričakovanja ob uvajanju biotehnologije in genske tehnike v klasičnem žlahtnjenju. Postopek predizbire za namene introdukcije bo predstavljen na skupini kultivarjev z visokim odstotkom alfa kislin (cv. Columbus, Magnum, Nugget in Taurus) v primerjavi s cv. aurora iz vzdrževalne kolekcije. Podrobneje bodo opisani posamezni evaluacijski koraki v predizbiri, kot so ugotavljanje tipa arome, stabilnosti grenčičnih smol in eteričnih olj ter tolerantnost na peronosporo in listne uši.

INTRODUKCIJA TUJIH KULTIVARJEV HMELJA V SLOVENIJI

Nataša FERANT; Inštitut za hmeljarstvo in
pivovarstvo Žalec

V zadnjem času so hmeljarji izrazili zanimanje za introdukcijo tujih kultivarjev, zlasti tistih z visoko vsebnostjo alfa kislin. Introdukcija hmelja poteka po naslednji metodi: hmeljar oz. Hmeljarsko združenje prijavi zahtevo po introdukciji tujega kultivarja na sortno komisijo pri Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Republike Slovenije, sortna komisija pooblasti Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Žalec za izvedbo uradne introdukcije, na osnovi rezultatov introdukcije se sortna komisija pri Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Republike Slovenije odloči ali bo tuja sorta vpisana v sortno listo ali ne. V predavanju bom podala rezultate uradne introdukcije cv. Magnum in Nugget ter zahteve po introdukciji v letu 1999.

VARSTVO NOVEJŠIH KULTIVARJEV PRED BOLEZNIMI IN ŠKODLJIVCI

Milan Žolnir; Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo
Žalec

Uvajanje novih kultivarjev je zahtevno tudi kar zadeva njihovo varstvo pred boleznimi in škodljivci. V prispevku bomo podali izkušnje, ki jih imamo pri nas s kultivarji Nugget in Magnum pri gojenju v poizkusni kolekciji kultivarjev, v introdukcijskih postopkih in na podlagi opazovanj v dosedanjih nasadih ter osnovne fitopatološke značilnosti kultivarja Columbus.

IDENTIFIKACIJA KULTIVARJEV HMELJA S PCR METODAMI

Branka JAVORNIK¹, Jernej JAKŠE²; ¹Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Žalec, ²Biotehniška fakulteta, Center za rastlinsko biotehnologijo in žlahtnjenje

Identifikacija kultivarjev hmelja je izjemno pomembna tako za zaščito žlahtniteljskih pravic kot za promet s

hmeljem. Uveljavljene metode identifikacije kultivarjev hmelja so osnovane na organoleptičnih in kemijskih lastnostih, v zadnjem času pa je zaslediti možnost identifikacije hmelja tudi z nekaterimi molekularnimi, predvsem PCR metodami. Prednost molekularnih metod pred organoleptičnimi in kemijskimi je v določanju karakteristik posameznih kultivarjev – z molekularnimi metodami namreč merimo raznolikosti/karakteristike povsem neodvisno od vplivov okolja in uporabljene agrotehnike, česar pri prej omenjenih dveh metodah ne moremo izključiti. Kljub tem pomembnim prednostim molekularnih metod do sedaj še ni na razpolago standardizirane in splošno uporabne PCR metode. V literaturi je mogoče zaslediti različne raziskovalne pristope k tej problematiki – to je uporaba različnih molekularnih metod (markerjev) - in rezultati raziskav nedvoumno potrjujejo veliko razpoznavno in identifikacijsko zmožnost teh metod pri analizi čistih kultivarjev in analizi zelo sorodnih kultivarjev, dočim je detekcija mešanic hmeljnih kultivarjev ali ugotavljanje primesi v deklariranih kultivarjih še v razvoju. V prispevku bodo prikazani rezultati identifikacije slovenskih kultivarjev hmelja in njihovih mešanic z doma razvito PCR metodo in metodami drugih laboratorijev.

BREZVIRUSNI NASADI V HMELJARSTVU SLOVENIJE - USTALJENA PRAKSA

Nataša FERANT, Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Žalec

Leta 1997 je minilo 10 let od prvih brezvirusnih nasadov hmelja v Sloveniji. Ker je hmelj trajnica je zelo pomembno, da sadimo kakovostne sadike. To pomeni, da so sortno čiste in zdrave. Do danes je z brezvirusnimi sadikami posajeno že okoli 60 odstotkov hmeljišč. Hmelj je najbolj okužen z virusom ApMV, ki najbolj znižuje pridelek in kakovost (vsebnost alfa kislin) - tudi do 30 odstotkov. Savinjski golding je bil 100 odstotno okužen z ApMV, zato smo najprej očistili ta kultivar in brezvirusne rastline nato razmnožili. Od takrat se je sortna sestava vzgoje sadik certifikat A vseskozi spreminjala. Do danes imamo že brezvirusne matične nasade savinjskega goldinga, aureore, bobka in celeie. Pri vseh kultivarjih so pridelki večji in boljše kvalitete (od 20-30 odstotkov). Vzgojo brezvirusnih sadik v hmeljarstvu pa je finančno podprlo Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Republike Slovenije.

TUJI HMELJNI KULTIVARJI V PIVU

Majda VIRANT, Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Žalec

Za proizvodnjo kakovostnega piva uporabljajo pivovarne poleg aromatičnega vse več grenčičnega hmelja oziroma hmelja z veliko vsebnostjo alfa kislin. Posledica tega je spreminjanje sortnega sestava hmeljišč v svetu. Po poročilu svetovne trgovske hiše Barth, je znašal delež grenčičnega hmelja (skupina D) v svetovni proizvodnji alfa kislin v letu 1997 kar 51,5 odstotkov. Povpraševanje po teh kultivarjih je vse večje in temu primerne so tudi cene. Trenutno najbolj zanimivi tuji kultivarji za pridelovalce in porabnike sta nemška kultivarja Magnum

in Taurus ter ameriški kultivar Columbus. V inštitutski mikrovarilnici smo opravili poskuse varjenja piva, ki smo ga hmeljili s temi kultivarji. V poskus hmeljenja sladice smo vključili tudi slovenski kultivar aurora (aurora 12). Proučevali smo pivovarsko vrednost teh kultivarjev in njihov vpliv na kakovost piva.

KAKOVOST HMELJA SLOVENSkih KULTIVARJEV V AGROKOLOŠKIH RAZMERAH KALNIČKEGA PRIGORJA V LETU 1998

Siniša SREČEC, Poljoprivredni inštitut Križevci, Hrvaška

Leto 1998 je predstavljalo po izkušnjah iz Hrvaške eno najtežjih sezon v pridelavi hmelja. Intenzivne padavine v času spravila hmelja so povzročale težave pri samem obiranju, kot tudi zaradi pojava različnih glivičnih bolezni. Kljub neugodnim vremenskim razmeram je kakovost zadovoljiva in ne odstopa od povprečja štiriletnega poskusa v letih 1995 – 1998. O tem pričajo rezultati konduktometrijskih vrednosti storžkov hmelja, kot tudi rezultati poskusnega varjenja piva s hmeljem letnika 1998.

SKLOP: VARSTVO HMELJIŠČ IN KARANTENSKE BOLEZNI V HMELJIŠČIH

HMELJEVA UVELOST (V. ALBOATRUM REINKE & BERTHOLD IN V. DAHLIAE KLEBAHN) V SLOVENIJI

Marta Dolinar, Andrej Simončič, Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Žalec

Hmeljeva uvelost, ki jo povzročata glivi *Veticillium alboatrum* Reinke & Berthold in *Verticillium dahliae* Klebahn se je v Sloveniji domnevno prvič pojavila leta 1958, zanesljivo pa leta 1974. Pojavila se je v 'blagi obliki'. V prvem letu smo ugotovili cca. 20 uvenelih ali suhih rastlin, naslednja leta pa le tu in tam odebeljene trte. Ugotovili smo, da na pojav te oblike hmeljeve uvelosti vplivajo predvsem majske in junijske temperature tal. Ker se glivi *V. alboatrum* in *V. dahliae* nahajata povsod v zemlji in ker soja nista zelo patogena ter ker v tej obliki bolezni ekonomsko ni pomembna, smo ukrepali le tako, da smo prepovedovali nabiranje sadilnega materiala iz okuženih nasadov. Leta 1997 smo ugotovili hmeljevo uvelost v agresivni obliki na Gomilskem, domnevno pa se je v sosednjem hmeljišču pojavila že leta 1995. Znamenja obolenja v času največje invazije patogena, to je od konca julija pa do obiranja, so podobna pri obeh oblikah hmeljeve uvelosti. Po znamenjih obolenja, ki ustrezajo opisu Keywortha za progresivno obliko, in glede na to, da je izhodiščno žarišče lokalizirano, da v nasadu niso ravno idealne razmere za razvoj hmeljeve uvelosti in nenazadnje, da ni možnosti, da bi se ta soj prenesel od drugod, nemimo, da gre za nov, bolj patogen soj *V. alboatrum* Reinke & Berthold. Kako patogen je soj, na podlagi dvehletnih izkušenj ne moremo reči. Proti progresivni obliki

hmeljeve uvelosti se je mogoče boriti le s tolerantnimi kultivarji in s celovitim, v ta namen prilagojenim pridelovanjem hmelja.

VIROIDI V SLOVENSkih KULTIVARJIH HMELJA

Vlasta KNAPIČ, Branka JAVORNIK; Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Žalec

Viroidi so najmanjši rastlinski patogeni, ki so se sposobni v rastlinski celici sami razmnoževati. Pri tem uporabljajo mehanizme in gradnike rastlinske celice in podobno kot virusi slabijo rastline na celičnem nivoju. Viroidi so zgrajeni samo iz ribonukleinske kisline (RNA), ki se organizira v sekundarno strukturo tako, da se znotraj molekule RNA tvorijo bazni pari. Do sedaj so odkrili 26 vrst viroidov, ki okužujejo različne vrste rastlin, med seboj pa se razlikujejo po številu nukleotidov in po njihovem zaporedju v enojni verigi RNA. V slovenskih kultivarjih hmelja smo z metodo povratne elektroforeze na poliakrilamidnem gelu (R-PAGE) dokazali okuženost vseh vzorcev s hmeljevim latentnim viroidom (HLVd), medtem ko drugega viroida, ki okužuje hmelj, hmeljevega stunt viroida (HSVd), nismo mogli najti. Pregledali smo vzorce hmelja cv. savinjski golding, cv. aurora in cv. apolon, ki so slovenskega porekla ter cv. Magnum, ki je k nam introducirana iz Nemčije. HSVd so doslej dokazali samo v japonskih kultivarjih hmelja, njegove različice pa okužujejo tudi sadne rastline, kumare in vinsko trto. Analizo istih vzorcev na prisotnost HSVd v slovenskem hmelju so opravili na Univerzi Hiroaki na Japonskem. Za ugotavljanje HSVd so uporabili metodi elektroforeze na poliakrilamidnem gelu (povratno R-PAGE in dvodimenzionalno - 2D-PAGE) in hibridizacijski metodi (Northern blot in dot blot) s cRNA sondo, označeno z dioksigeninom. Vse metode določevanja so pokazale, da slovenski kultivarji hmelja niso okuženi s HSVd, ki je na Japonskem karantenski organizem.

PRŠENJE HMELJIŠČ Z ZMANJŠANO KOLIČINO VODE

Davorin VRHOVNIK, Hmeljarsko posestvo Čas Jožeta - Radlje ob Dravi

Na Inštitutu za hmeljarstvo in pivovarstvo Žalec so na Oddelku za varstvo rastlin ugotovili, da je za uspešnost tretiranja s fitofarmaceutskimi pripravki odločilen depozit aktivne snovi in ne količina porabljene brozge. V poskusih so dosegli pri pršenju z zmanjšano količino vode večji depozit aktivne snovi kot pri klasični porabi vode. Koroški hmeljarji so na osnovi teh poskusov v začetku devetdesetih let pričeli varovati vsa hmeljišča pred boleznimi in škodljivci s pršenjem z zmanjšano količino vode. V referatu bo predstavljeno pršenje z zmanjšano količino vode na Hmeljarskem posestvu Čas Jožeta v Radljah ob Dravi. Hmeljišča varujejo pred boleznimi in škodljivci s tremi pršilniki. Pri novem načinu pršenja so spremenili hitrost in delovno širino pršenja, zamenjali šobe ter nekoliko priredili pršilnike. V večini hmeljskih nasadov pršijo s 1000 litri vode na hektar.

PRAKTIČNE IN RAZISKOVALNE IZKUŠNJE PRI VARSTVU HMELJIŠČ V LETU 1998 IN SMERNICE ZA LETO 1999

Milan ŽOLNIR, Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Žalec

Podane bodo izkušnje pri varstvu hmeljišč v letu 1998 s poudarkom na varstvu pred hmeljevimi ušmi, poročali pa bomo tudi o pojavu prosene vešče, ki se je po daljšem času v letu 1998 zopet pojavila v večjem obsegu. Poročali bomo tudi o preizkušanju pripravkov za varstvo hmelja Aliette, Brestanid, Brestan DSP, Euparen Multi proti primarni okužbi s hmeljevo peronosporo, Kocide in Euparen Multi proti sekundarni okužbi s hmeljevo peronosporo, Confidor 200 SL, Chess 25 WP in Calypso proti hmeljevim ušem in Vertimec proti hmeljevi pršici. Na podlagi izkušenj in rezultatov preizkušanj pripravkov ter novosti iz tujine bodo podane smernice za varstvo v letu 1999.

PREDSTAVITEV SPONZORJEV

UČINKOVITE REŠITVE - BAYER-JEVA SREDSTVA ZA VARSTVO HMELJA

Andrej HORVAT, Bayer Pharma d.o.o., Ljubljana

BAYER-jeva sredstva so bila od vsega začetka sodobnega varstva močno zastopana v hmeljarstvu. V vsakem času je bila na voljo vrhunska paleta in to poskušamo doseči tudi danes. Sredstvo CONFIDOR SL 200 je v zatiranju hmeljnih uši neprekosljivo, saj omogoča dolgotrajno in zanesljivo varstvo skozi vso rastno dobo. S sredstvom CALYPSO SC 480 (YRC 2894) bo storjen še korak naprej, saj je popolnoma nestrupeno za čebele in predatorske vrste. EUPAREN MULTI se bo v naslednjih letih zagotovo izkazal kot ena najboljših rešitev za hmeljevo peronosporo, odlikuje pa ga tudi odlično stransko delovanje na škodljive pršice. Vključevanje EUPARENA MULTI v škropilne programe sledi prizadevanjem za zmanjšano porabo bakra v hmeljiščih. Za kultivarje, občutljive na hmeljevo pepelovko, bo v kratkem na voljo tudi sredstvo BAYFIDAN EC 500, ki dopolnjuje celotno paleto.

NOVARTISOVI PRIPRAVKI, NAMENJENI VARSTVU HMELJA: VERTIMEC 1,8 EC, CHESS 25 WP TER THIOVIT 80 WG

Borut FLORJANČIČ, Novartis Agro d.o.o., Ljubljana

Vertimec 1,8 EC se je pokazal kot izredno učinkovit akaricid / insekticid. Abamectin, aktivna snov pripravka Vertimec, spada v družino avermectinov, ki jih proizvaja talni mikroorganizem *Streptomyces avermitis*. Vertimec 1,8 EC deluje na nevrotansmitorje, tako da škodljivec, izpostavljen aktivni snovi abamectin, postane ireverzibilno paraliziran in kasneje pogine. Vertimec 1,8 EC doseže maksimalno delovanje po 3 - 4 dneh, vendar se v tem času škodljivci ne gibljejo in prehranjujejo, skratka, ne delajo škode. Odlikuje ga dolgotrajno delovanje. V lanskem letu je pokazal v poskusih vrhunsko delovanje proti navadni pršici (*Tetranychus urticae*).

Chess 25 WP ima popolnoma specifičen način delovanja, tako da ne pride do navzkrižne odpornosti. Izredno je primeren za škropilne programe okolju prijaznega varstva, saj je popolnoma selektiven za vse koristne insekte, in deluje na uši in bele muhe. Chess 25 WP je popoln sistemik, ima odlično translaminarno delovanje in izredno dolgo deluje. Zatiranje uši na hmelju je ena izmed pomembnih odlik aficida Chess WP. **Thiovit 80 WG** je mikrogranulirano žveplo. Specifična velikost mikrogranul omogoča hitro začetno delovanje, dolgo obstojnost in veliko toleranco do rastlin, ki jih škropimo. Posebni dodatki omogočajo boljše delovanje žvepla, povečujejo njegovo obstojnost na listju in plodovih ter preprečujejo izpiranje.

POSTERJI

UPORABA GIBERILINSKE KISLINE (GA_3) ZA IZBOLJŠANJE KALIVOSTI SEMENAH HMELJA (*HUMULUS LUPULUS* L.)

Andreja ČERENAK¹, Jelka ŠUŠTAR-VOZLIČ²; ¹Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Žalec, ²Kmetijski inštitut Slovenije

Za vzgojo novih kultivarjev hmelja še vedno najpogosteje uporabljamo križanje med izbrano žensko in moško rastlino ter odbiro primernih rastlin v F_1 generaciji. Zaradi nekratnega cvetenja ženskih in moških rastlin moramo včasih cvetni prah moških rastlin shraniti za križanje v prihodnjem letu. Ker je bil delež kalivih semen velikokrat nizek, smo zasnovali preliminarni poskus, kjer smo ugotavljali vpliv giberilinske kisline GA_3 in semenske lupine na kalitev semen. Kalivost cvetnega prahu, shranjenega več mesecev pri -22°C , smo ugotavljali z mikroskopiranjem in barvanjem z acetokarminom. Ugotovili smo, da pri takem shranjevanju ostane kaliv dovolj visok odstotek cvetnega prahu. Primerjali smo odstotek kalivosti 11170 semen iz 32. različnih družin križancev hmelja, namakanih 4 ali 7 dni v GA_3 (1 g/l) oz. 2 dni v destilirani vodi. Ugotovili smo, da ima dodatek GA_3 značilno pozitiven vpliv na kalivost semen, medtem ko odstranitev semenske lupine bistveno ne vpliva na končno število kalivih semen. V prihodnje bi bilo zanimivo optimizirati koncentracijo hormona in raziskati endogeno količino giberilinske kisline v semenih različnega izvora.

VERTICILLIUM SPP. – IZOLACIJA IN IDENTIFIKACIJA GLIV IZ HMELJA

Andreja ČERENAK, Marta DOLINAR, Magda RAK; Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Žalec

Povzročiteljici hmeljeve uvelosti, *Verticillium albo-atrum* Reinke & Berthold in *Verticillium dahliae* Klebahn, smo zaradi ponovnega pojava bolj virulentne oblike *Verticillium* spp. na območju Gomilskega, želeli ponovno izolirati. Glivici sta bili v Sloveniji prvič izolirani in identificirani iz hmelja že leta 1974. Želeli smo ugotoviti najustreznejši čas inkubacije okuženega rastlinskega materiala in metodo prenosa glive iz *in vivo* v *in vitro*

pogoje. Za najprimernejšo se je izkazala dvodnevna inkubacija. Pri prenosu glive v sterilne pogoje smo uporabili dve metodi prenosa (predhodna inkubacija in direktni prenos okuženega tkiva); slednja se je izkazala za znatno boljšo. Blaga oblika hmeljeve uvelosti, ki jo povzročata obe glivici, se redno pojavlja v Šmartnem pri Slovenj Gradcu. Iz vzorca, nabranega na omenjeni lokaciji, smo izolirali *Verticillium albo-atrum* Reinke & Berthold in *Verticillium dahliae* Klebahn in ju po 20. dnevih inkubacije določili na podlagi trajnih organov (trajni micelij ali mikrosklerocij). Na območju Gomilskega, kjer se pojavlja bolj patogen soj, smo zaenkrat ugotovili le *Verticillium albo-atrum* Reinke & Berthold.

PREDSTAVITEV DELA HMELJNE KOMISIJE

Joško LIVK, Hmeljna komisija

Hmeljna komisija je strokovni organ Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Republike Slovenije (Odločba MKGP št. 321/0007/98). Deluje v sestavi predsednika, podpredsednika, tajnika in šestih članov. Na posterju bodo predstavljene naloge Hmeljne komisije, ki jih mora opravljati (UL RS št. 53/93) in kdo je izvajalec teh nalog. Navedeni bodo tudi organi, ki jih imenuje Hmeljna komisija za pomoč pri izvajanju določenih zahtevnih nalog.

SEZNANIMO SE S PRAVILNIKOM O KAKOVOSTI HMELJA

Marijan DROBNE, Celje

Pridelava slovenskega hmelja mora biti prilagojena pravilniku o kakovosti hmelja, ki ga je izdalo Ministrstvo za znanost in tehnologijo (UL RS št. 53/93) in velja še danes. Vsebina pravilnika obsega: geografsko poreklo hmelja, kakovost hmelja in hmeljnih proizvodov, certificiranje hmelja in hmeljnih proizvodov ter prostori za certificiranje in skladiščenje certificiranega hmelja. Podrobneje je na posterju predstavljena predpisana kakovost hmelja, ki se laboratorijsko ocenjuje (vsebnost vlage, delež primesi, delež plev in delež semen). Shematično je prikazano celotno certificiranje hmelja od prijave pridelave hmelja, do izdajanja kontrolnih potrdil ali certifikatov.

Foto: M. Zupančič

Še mesec in pol in začela se bo napeljava vrvice.

ENOTA ZA KMETIJSKO SVETOVANJE ŽALEC ORGANIZIRA IZOBRAŽEVANJE

IZVAJALEC

TEMA

LOKACIJA

DATUM

PREDAVANJA:

dr. Živa DEU	Obnova stavbnih členov – fasadne odprtine (okna, vrata) v lesu, kamnu in ometu ali štuku	Žalec	3.2.99 ob 10. uri
dipl. ing. Igor ŠKERBOT	Zakaj kolobarimo tudi v vrtnarstvu	Žalec	10.2.99 ob 10. uri
ga. Gabi VOGRIČIČ CACINOVIČ	Odnosi v družini - skupščina društva kmečkih žena	Ponikva	11.2.99
dipl. ing. Peter PŠAKER	Gradnja hlevov za rejo govedi	Žalec	17.2.99 ob 10. uri
dipl. ing. Igor ŠKERBOT	Do zgodnejše zelenjave tudi v domačem vrtu	Žalec	24.2.99 ob 10. uri
dipl. ing. Peter PŠAKER	Gradnja hlevov za prašiče	Žalec	10.3.99 ob 10. uri
mag. Milan ŽOLNIR	Varstvo jablanovih nasadov	Žalec	17.3.99 ob 10. uri
dipl. ing. Tatjana PEVEC	Ekološko pridelovanje krme na travinju	Žalec	24.3.99 ob 10. uri

TEČAJI:

strokovnjaki ZŽV Celje	Reja drobnice	Žalec	spomladi 99
mag. Janez ŠKETA	Ugotavljanje optimalnega časa pripusta pri kravah	kmetija	spomladi 99

KROŽKI:

dipl. ing. Helena PREPADNIK	Prehrana in krmljenje krav molznic in prireja kakovostnega mleka	Žalec, kmetije	Občasno
-----------------------------	--	----------------	---------

INTERESNE SKUPINE - DELAVNICE

strokovnjaki IHP	Hmeljarska delavnica - ugotavljanje vsebnosti dušika v tleh, prepoznavanje znakov okužbe z verticilijem	Žalec	3.3.99 ob 10. uri
------------------	---	-------	-------------------

PRIKAZI:

dipl. ing. Tatjana PEVEC	Ureditev pašnikov	kmetija	7.4.99 ob 10. uri
--------------------------	-------------------	---------	-------------------

POROČILO O DELU HMELJNE KOMISIJE V LETU 1998

Poročilo Hmeljne komisije za leto 1998 vsebuje:

- pravno ureditev in financiranje
- opravljeno delo v letu 1998.

1. PRAVNA UREDITEV IN FINANCIRANJE

Na podlagi 26. člena Zakona o upravi (Uradni list RS, št. 64/94, 20/95-odl. ustavnega sodišča, 29/95), v zvezi z 9. členom Pravilnika o kakovosti hmelja (Uradni list RS št. 53/93) je izdal minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano dne 25. 5. 1998 Odločbo, številka 321/0007/98, o novem imenovanju članov Hmeljne komisije.

Po navedeni Odločbi so bili imenovani v Hmeljno komisijo:

- predsednik Janez Luževič, dipl. ing. agr.;
- podpredsednik mag. Iztok Košir;
- član Slavko Leskošek;
- član Viktor Marolt;
- član mag. Andrej Simončič;
- član Davorin Vrhovnik, dip. ing. agr.;
- član Martina Zupančič, dipl. ing. agr.;
- član Franc Puklavec, dipl. ing. agr. in
- tajnik Joško Livk, dipl. ing. kmet.

Hmeljna komisija je strokovni organ Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano in deluje pri Inštitutu za hmeljarstvo in pivovarstvo v Žalcu.

Hmeljna komisija posluje z imenom: "Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo, Hmeljna komisija".

Naloge Hmeljne komisije so navedene v 10. členu Pravilnika o kakovosti hmelja (Uradni list RS, št. 53/93). Način izvajanja nalog določi Hmeljna komisija s poslovnikom, h kateremu mora pridobiti soglasje ministra.

Financiranje Hmeljne komisije je v letu 1998 potekalo skladno z določili Pravilnika o kakovosti hmelja, na osnovi Odredbe o ceniku za certificiranje hmelja in hmeljnih proizvodov iz hmelja letnika 1996, ki jo je izdalo Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, številka 321-04-18/96, in sicer 2 SIT za kilogram hmelja.

2. OPRAVLJENO DELO V LETU 1998

Hmeljna komisija je opravljala dela, predpisana z Odločbo Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano o njenem imenovanju in s Pravilnikom o kakovosti hmelja. Sklop del so sestavljale seje, imenovani odbori, posamezni zadolženi strokovni delavci in tajnik Hmeljne komisije.

Vsi imenovani člani Hmeljne komisije in odborov, razen tajnika, so delo opravljali volontersko.

2.1. Delo v Hmeljni komisiji in odborih

V tem letu je imela Hmeljna komisija štiri seje. V starem sestavu je Hmeljna komisija delovala le na prvi seji. Potem je Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano imenovalo novo Hmeljno komisijo. Vse nadaljnje seje je sklicevala in izvajala novo imenovana Hmeljna komisija. Na prvo sejo v novem sestavu je bila povabljen in se vabilu tudi odzvala predstavnica Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano gospa Špela Terpin.

Vse seje so bile sklepčne.

2.1.1. Na sejah so obravnavali:

- Prijave pridelave hmelja letnika 1998, ki jih je bilo potrebo hmeljarjem poslati malo prej kot ponavadi. Dopolnjene in podpisane so morali hmeljarji vrniti - v čimkrajšem času, ker so se potrebovale kot potrjeno o površinah za državno subvencije;
- vpliv slabih razmer na trgu s hmeljem in v zvezi s tem podaljšali rok za prigrasitev hmelja do 31. 3. 1998;
- novo imenovana Hmeljna komisija je na prvi seji izvedla konstituiranje Hmeljne komisije, kjer so novi člani izvolili predsednika in podpredsednika Hmeljne komisije;
- poslovnik Hmeljne komisije, ki je bil v 3. obravnavi;
- certificiranje hmelja letnika 1997, ki je potekalo od 15. 9. 1997 do 15. 9. 1998. V prometu je bilo 4.141,131 kg hmelja. Izdanih certifikatov je bilo 452;
- poročilo o pridelavi hmelja, kjer je bilo ugotovljeno, da je bilo leto 1997 rekordno leto, saj so hmeljarji na 2282 ha pridelali 4194 ton hmelja, kar je bilo v primerjavi s planiranim skoraj desetino več;
- ugotovitev, da še imamo zelo malo brezvirusnih nasadov hmelja in zato sprejeli, da je potrebno to strukturo čim hitreje popraviti;
- poročilo o prijavi pridelave hmelja letnika 1998, kjer so se površine s hmeljem zmanjšale za 275 ha iz preteklega leta;
- organizacijo vzorčenja hmelja letnika 1998, ki je potekalo 14. 9. 1998 v prostorih Hmezad Export - Import v Žalcu;
- poročilo o vzorčenju hmelja in sprejeli tudi sklep, da lahko dobi posamezni hmeljar pri Hmeljni komisiji podatke o vsebnosti primesi in vlage za tiste vzorce hmelja, ki so bili vzeti pri njem za namen vzorčenja hmelja posameznega letnika;
- popravke Pravilnika o kakovosti hmelja v zvezi z "akreditiranim" laboratorijem, zahtevami trga po nekovinskih zalivkah na reciklažnih vrečah in označevanje tovorkov za male pivovarne;
- problem uvelosti hmelja in ukrepe Hmeljne komisije v zvezi s tem;

- realizacijo finančnega plana za čas od 1. 9. 1997 do 31. 8. 1998, ki kaže 9.512,254 SIT stroškov in 11.800,000 SIT prihodkov (certificiranje hmelja + strokovne naloge Hmeljne komisije), kar je pozitivna razlika 2.287,746 SIT;
- pripombe na Odlok o ravnanju s komunalnimi odpadki v Občini Žalec z dne 4. 4. 1997, objavljen v UL, 19/97 (s. 1601 -3), kjer je Hmeljarsko združenje

Slovenije - GIZ pripravilo nov predlog za dopolnitev tega odloka;

- drugo tekočo problematiko.

2.1.2. Odbor za vzorčenje hmelja letnika 1998

je po imenovanju deloval v sestavu: mag. Milan Žolnir (IHP - Žalec) - predsednik in člani: mag. Iztok Košir (IHP - Žalec), Andrej Natek, dipl. oec. (Hmezad Export

HMELJNA KOMISIJA

(v letu 1998)

strokovni organ Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano
(odločba MKGP, št. 321/0007/98, od 25. 5. 1998)

PRESESEDNIK: Janez Luževič, dipl. ing. agr.,

PODPRESESEDNIK: mag. Iztok Košir,

ostali člani:

Davorin Vrhovnik, dipl. ing. agr.,

Martina Zupančič, dipl. ing. agr.,

Slavko Leskošek,

Franc Puklavec, dipl. ing. agr.,

mag. Andrej Simončič,

Viktor Marolt

TAJNIK: Joško Livk, dipl. ing. kmet.

NALOGE:	OPRAVLJA:	ORGAN ZA POMOČ HK:
evidentira pridelavo hmelja	tajnik	
nadzira pridelavo hmelja	tajnik, organ	(na seji HK dogovorjeni strokovnjaki-hmeljarji)
določa tipske vzorce hmelja za prevzem po kakovosti	odbor	ODBOR ZA DOLOČITEV VZORCEV ZA PREVZEM HMELJA (imenovani vsako leto, na seji HK, 16. 7. 1998): predsednik: mag. Milan Žolnir (IHP) člani: mag. Iztok Košir (IHP), Andrej Natek, dipl.oec. (H E- I), Jože Čas (UNIhop), Jože Irmančnik, kmet. ing. (KZ Petrovče), Marko Gominšek, kmet. ing. (H-KŽ), Franc Šilak, kmet. ing. (KK-Ptuj), Marjan Ribič, dipl. ing. agr. (kmet), tajnik Hmeljne komisije: Joško Livk, dipl. ing. kmet.
vizuelno ocenjuje kakovost hmelja	ocenjevalec	(posebej usposobljeni ocenjevalci) Jože Koletnik, Bruno Rednak, Silvo Podbregar, Vinko Razdevšek, Davorin Vrhovnik, dipl. ing. agr., Dragica Dermalovec, Milenko Rojnik, Franc Cilenšek in Vinko Pavlinc
uradno tehta hmelj, namenjen za promet	tajnik ali pod njegovim nadzorom evidentičar pri avtomatski tehtnici v certificirnici	
oznamkuje hmelj	pod nadzorstvom tajnika, oznamkovelec v certificirnici	
izdaja kontrolna potrdila	tajnik	
daje strokovna mnenja v primeru sporov med pridelovalci in odkupovalci	odbor	ODBOR ZA PRITOŽBE Janez Luževič, -predsednik, dipl. ing. agr. člana: mag. Marta Dolinar in Irena Friškovec, dipl. ing. agr.
daje soglasje za uporabo prostorov in opreme za skladiščenje in certificiranje hmelja	trije člani HK	

- Import), Marko Gomišek, kmet. ing. (Hmezad Kmetijstvo Žalec), Franc Šilak, kmet. ing. (Kmetijski Kombinat Ptuj), Jože Irmančnik, kmet. ing. (KZ Petrovče), Marjan Ribič, dipl. ing. agr. (kmet - hmeljar), dr. Jelka Suštar - Vozlič (IHP - Žalec) in Joško Livk dipl. ing. kmet. (tajnik Hmeljne komisije).

Vzorčenje je potekalo 14. septembra 1998 v prostorih Hmezada Export - Import v Žalcu. Vzorčenju so prisostvovali tudi določeni povabljeni člani iz HZS, Inšpektorata Republike Slovenije za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo, hmeljarski starešina, strokovni delavci IHP - Žalec, pooblaščen ocenjevalci, posamezni upravniki posestev Hmezad Kmetijstvo Žalec, in člani Hmeljne komisije.

V uvodnem delu vzorčenja so se prisotni seznanili z obsegom pridelave hmelja v letu 1998, z rastnimi razmerami in varstvom hmeljišč v tem letu, ter laboratorijskimi ocenami kakovosti hmelja - letnika 1998, izmerjenih na pobranih vzorcih tega letnika.

V glavnem delu pa je odbor pregledal 195 pobranih vzorcev hmelja, od katerih je bilo 40 vzorcev savinjskega goldinga, 118 aurore, 28 bobka, 5 celeie in 4 vzorci magnuma. Na podlagi strokovne presoje je Odbor uvrstil 51 % vzorcev v I. kakovostni razred, 29 % vzorcev v II. kakovostni razred in 4 % vzorcev v III. kakovostni razred. 16 % vzorcev pa je odbor zaradi prekomerne zdrobljenosti izločil.

2.1.3. Odbor za reševanje sporov

pri ocenjevanju priglāšenega hmelja, ki je deloval v sestavu: Janez Luževič, dipl. ing. agr. - predsednik in

članici mag. Marta Dolinar in Irena Friškovec, dipl. ing. agr. ni dobil nobene prijave glede nestrinjanja z oceno prevzetega hmelja.

2.1.4. Ocenjevanje kakovosti hmelja

Ocenjevanje priglāšenega hmelja so v tem letu izvajali naslednji ocenjevalci: Silvo Podbregar, Davorin Vrhovnik, Bruno Rednak, Dragica Dernulovec, Vinko Razdevšek, Franc Cilenšek, Jože Koletnik, Vinko Pavlinc in Milenko Rojnik.

Pregledali, vzorčili in ocenili so ves priglāšen hmelj letnika 1997 do 15. 3. 1998 in letnika 1998 do konca decembra 1998 v certificirnicah Hmezad Export - Import v Žalcu, Jošthop v Gotovljah, Hmezad Kmetijstvo Žalec v Šempetru in UNIHop v Radljah ob Dravi.

2.1.5. Delo tajnika

V letu 1998 je tajnik opravljal naloge, ki so določene v Pravilniku o kakovosti hmelja in v skladu s Poslovnikom Hmeljne komisije. Vodil je evidenco o pridelavi hmelja, kontroliral natančnost izvajanja certificiranja in na podlagi tega izdajal kontrolna potrdila za priglāšen hmelj, sestavljal vabila in zapisnike Hmeljne komisije in Odborov, pripravljaj razna poročila, opravljal ogled pridelovanja hmelja pri pridelovalcih, kontroliral pridelavo hmelja, prisostvoval in sodeloval na sestankih hmeljarjev, pomagal pri pobiranju vzorcev za vzorčenje po terenu in opravljal razne druge tekoče naloge.

Joško Livk

OPOZORILO HMELJARJEM

V PRAVILNIKU o kakovosti hmelja (UL RS, št. 53/93), navaja 11. člen poleg ostalih določil tudi to, da je potrebno hmelj v prvi predelovalni stopnji z dvojnikom prijave pridelka hmelja pripeljati v prostor za oznamkovanje hmelja (oznamkovalnico) najpozneje do 31. januarja v letu, ki sledi letu pridelave.

Navedeno opozorilo je bilo možno slišati tudi po avtomatskem telefonskem odzivniku (063)-9823, Inštituta za hmeljarstvo in pivovarstvo Žalec.

Zaradi slabih tržnih razmer je na osnovi vloženih prošenj za podaljšanje certificiranja hmelja letnika 1998, sklicala Hmeljna komisija korespondenčno sejo, na kateri je odobrila podaljšanje certificiranja hmelja letnika 1998 do 31. 3. 1999.

Zato Hmeljna komisija poziva vse, ki zaradi kakršnih koli razlogov niste uspeli priglasiti svojega hmelja do 31. 1. 1999, da to storite najkasneje do 31. 3. 1999. V nasprotnem primeru bomo morali prekršek javiti inšpekcijskim službam.

Hvala za razumevanje.

*Za Hmeljno komisijo:
predsednik Janez Luževič, dipl. ing. agr.*

DAVEK NA DODANO VREDNOST

Sedanji prometni davek bo s 1. julijem tega leta zamenjal novi davek na dodano vrednost (v nadaljevanju DDV). V sedanjem sistemu prometnega davka se plačuje prometni davek za vse blago, ki se ne uporablja za reprodukcijo ali ni namenjeno nadaljnji prodaji. Prometni davek se je obračunal in plačal ob končni potrošnji; to je ob nakupu mleka, kruha itd ... Kmetje so lahko nabavljali reprodukcijski material (semena, mineralna gnojila, sredstva za varstvo rastlin ...) brez plačila prometnega davka.

Davek na dodano vrednost je sprejet kot obvezna davčna oblika v državah EU in tudi v mnogih drugih državah. Je stabilen proračunski vir, s cenanim pobiranjem in nizko stopnjo davčnih utaj. Uvedba DDV bo povzročila zmanjšanje sive ekonomije in s tem izboljšanje konkurence na domačem trgu.

Temeljni način delovanja davka je obdavčitev vseh faz prometa blaga in storitev.

Z uvedbo sistema DDV se čas obračuna in nastanka obveznosti davka in čas plačila pomakne iz zadnje faze prometa, to je prodaje končnim potrošnikom, na vse predhodne faze prometa. Zavezanci za DDV postanejo vsi subjekti, ki prodajajo blago in storitve (razen oprostitev po zakonu), ker morajo svojim kupcem zaračunati in tudi plačati DDV pri vsaki dobavi. Zaradi plačevanja DDV v vseh fazah prometa, se povečuje število zavezancev, to je takih, ki na podlagi prodaje blaga in storitev kupcem postanejo zavezanci za vplačilo DDV v proračun.

Sistem DDV temelji na izdanih in prejetih računih tako na strani izstopnega kot na strani vstopnega DDV.

Obračun izstopnega davka: Zavezanec izda račun za prodajo svojih pridelkov in obračuna davek.

Vstopni davek (preddavek): Na računu za nabavljeni repromaterial je razvidno, kolikšen je znesek vstopnega davka

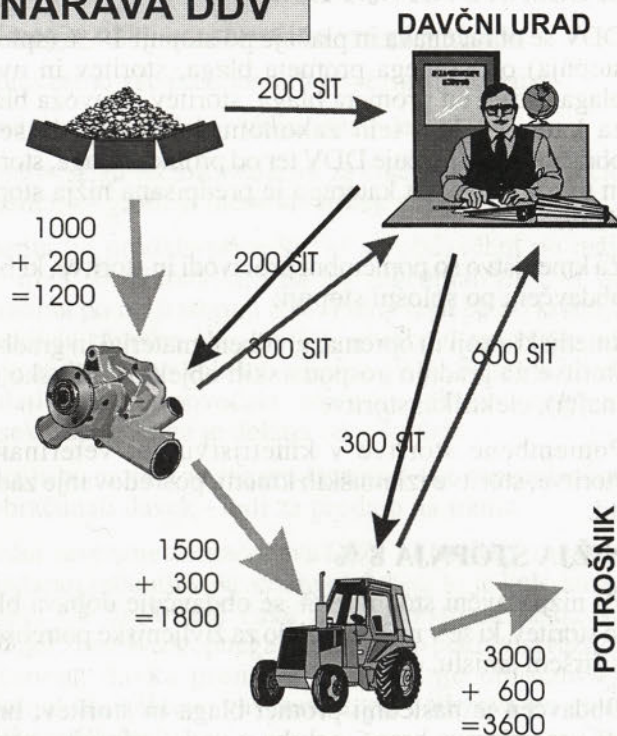
Zavezanci kompenzirajo znesek obveznosti za davek (izstopni davek) z zneskom vstopnega davka (preddavka) v določenem obračunskem obdobju. Davčno obdobje je koledarski mesec. Rezultat te kompenzacije je obveznost za plačilo razlike državi ali pa terjatev za vračilo vstopnega davka.

Finančna obveznost za plačilo tako obračunanega zneska DDV nastane zadnji dan naslednjega meseca po poteku obračunskega obdobja, to je v 30 dneh.

Če je znesek davčne obveznosti v davčnem obdobju manjši od zneska vstopnega DDV, ki ga sme davčni zavezanec odbiti v istem časovnem obdobju, se mu razlika všteva v plačila v naslednjih davčnih obdobjih, oz. na zahtevo vrne najkasneje v 60 dneh po predložitvi računa.

Proizvajalec železove rude prodaja rudo tovarni motorjev za traktorje. Osnovna cena znaša 1.000 SIT. Če bi bila na primer davčna stopnja 20 %, bi obračunal davek v

DELOVANJE IN NARAVA DDV

znesku 200 SIT. Skupna vrednost železove rude na računu znaša 1.200 SIT. Proizvajalec železove rude obračuna davek 200 SIT in ga odvede davčnemu uradu.

Proizvajalec motorjev za traktorje kupi železovo rudo za vrednost 1.200 SIT. Narejene motorje (dodana vrednost) prodaja tovarni traktorjev po ceni 1.500 SIT. Obračuna izstopni davek po stopnji 20 %, kar znaša 300 SIT. Na računu je vrednost prodanega motorja 1.800 SIT. Proizvajalec motorjev v obračunskem obdobju od obračunanega izstopnega davka (300 SIT), ki bi ga moral nakazati davčnemu uradu, odbije znesek vstopnega davka (200 SIT - na računu za železovo rudo). Razlika znaša 100 SIT. To razliko davka nakaže davčnemu uradu.

Proizvajalec traktorjev je kupil motor za 1.800 SIT. Izdelal je traktor (dodana vrednost), ki ga je prodal potrošniku. Cena traktorja je 3.000 SIT. Obračunal je davek, ki znaša 600 SIT. Kupcu je izstavil račun za skupno vrednost 3.600 SIT. Proizvajalec je od obračunanega izstopnega davka (600 SIT) odbil vstopni davek (300 SIT - za motor). Razliko davka 300 SIT je nakazal davčnemu uradu.

Koliko davka je dobil davčni urad?

proizvajalec železove rude:	200 SIT
proizvajalec motorjev:	100 SIT (300 - 200)
proizvajalec traktorjev:	300 SIT (600 - 300)
skupaj:	600 SIT

Kupec je plačal za traktor 3.600 SIT. Ta vrednost je

vsebovala davek v višini 600 SIT. Tega davka kmetu nihče ne povrne; razen v primeru, če je kmet v sistemu in si ga odbije kot vstopni davek.

STOPNJE DDV

SPLOŠNA STOPNJA 19 %

DDV se obračunava in plačuje po stopnji 19 % (splošna stopnja) od vsakega prometa blaga, storitev in uvoza blaga, razen od prometa blaga, storitev in uvoza blaga, za katerega je s tem zakonom določeno, da se ne obračunava in plačuje DDV ter od prometa blaga, storitev in uvoza blaga, za katerega je predpisana nižja stopnja DDV.

Za kmetijstvo so pomembni proizvodi in storitve, ki bodo obdavčeni po splošni stopnji:

kmetijski stroji in oprema, gradbeni material in gradbene storitve za gradnjo gospodarskih objektov, plinsko olje (nafta), elektrika, storitve

Pomembene storitve v kmetijstvu so: veterinarske storitve, storitve izletniških kmetij, posredovanje zadrug itd.

NIŽJA STOPNJA 8 %

Po nižji davčni stopnji 8 % se obdavčuje dobava blaga in storitev, ki se v načelu štejejo za življenjske potrebščine v širšem smislu.

Obdavčen je naslednji promet blaga in storitev: hrana ter vsa priprava hrane, oskrba z vodo, zdravila, prevoz potnikov in njihove prtljage, knjige, dnevni in periodični tisk, prodaja kart, avtorske pravice, žive živali, seme, sadike, gnojila in zaščitna sredstva, stanovanjska gradnja in vzdrževanje, nastanitve v hotelih in drugih gostinskih obratovalnicah, pogrebne storitve ter čiščenje ulic in odvoz smeti.

Nakup repromateriala za kmetijsko proizvodnjo po nižji stopnji 8 %:

izdelki, namenjeni za prehrano živali....

oljna semena in moka za prehrano živali	krmna žita
ptičja jajca, neprimerna za človeško prehrano	žitna semena in pleve
izdelki, ki se uporabljajo kot hrana živali	ostanki in odpadki živilske indust.
proizv. žival. izvora, ne-primernih za človeško prehrano	

žive živali

žive živali, valilna jajca, živalsko seme

semena in sadike

živo drevje in druge rastline, čebulice, korenine, semenski krompir, čebulček, semenske stročnice, semenska žita, oljna semena za setev, seme, plodovi in trosi za setev

zdravila

zdravila, vata,... za medicinske ali veterinarske storitve
gnojila

fitofarmaceutvska sredstva

Storitve v kmetijstvu, gozdarstvu in ribištvu po nižji stopnji 8 %:

storitve za rastlinsko pridelavo; ročna in strojna dela:

košnja, pobiranje, baliranje in siliranje krme ter shranjevanje (skladiščenje) nepredelanih kmet. pridelkov

storitve za živinorejo (brez veterinarskih storitev):

ročna in strojna dela ter dela pri vzreji in pitanju živali
gozdarske storitve;

ročna in strojna dela ter dela pri izkoriščanju gozda: sečnja, pridobivanje gozdnih sortimentov, pridobivanje lubja

ribiške in ribogojске storitve

nastanitve v hotelih, penzionih in podobnih nastanitvenih zmogljivostih

V to skupino storitev se uvrščajo storitve, opravljene kot medsosedska pomoč; torej preko strojnega krožka. Če je kmetija v sistemu, bo kmet za opravljeno storitev napisal račun in obračunal davek. Seveda pa si lahko odbije vstopni davek za nafto ali za nakup stroja.

Prodaja kmetijskih pridelkov po nižji stopnji 8 %:

Izdelki, namenjeni za prehrano ljudi

meso in drugi užitni klavnični proizvodi	ribe
mleko in mlečni izdelki	perutninska in ptičja jajca
drugi užitni izdelki živalskega izvora in umetna čreva	naravni med
užitne vrtnine, nekateri koreni in gomolji	sladkor in sladkorni proizvodi
užitno sadje in oreški	izdelki iz mesa, rib, rakov ...
kava, čaji in začimbe	žita, namenjena za prehrano ljudi
proizvodi mlinske industrije	oljna semena in plodovi
šelak, gume in smole in drugi rastlinski sokovi	kakav in kakavovi izdelki
masti in olja živalskega in rastlinskega izvora	sol, primerna za človeško prehrano
izdelki iz žit, moke, škroba ali mleka; slaščičarski izd.	pijače (vino po letu 2005 po 19 %)
izdelki iz vrtnin, sadja in drugih delov rastlin	razna živila

Priprava jedi: pomeni pripravo in streženje jedi v dejavnosti, ki se po predpisih šteje za gostinsko; na turističnih kmetijah: penzion, prehrana.

OPROSTITEV DDV

Plačila DDV so oproščene dejavnosti, ki so v javnem interesu (poštne storitve, zdravstvene storitve, izobraževanje, športna vzgoja itd.) ter tudi:

- zakup kmetijskih zemljišč ali gozdov, ki je vpisan v zemljiško knjigo ter dajanje v najem ali podnajem stanovanjskih hiš, stanovanj oziroma stanovanjskih prostorov za neprekinjeno bivanje, daljše od 60 dni;
- promet nepremičnin, razen prvega prenosa lastninske pravice oziroma pravice razpolaganja na novozgrajenih objektih;
- zavarovalniške in pozavarovalniške storitve, vključno storitve, ki jih opravljajo zavarovalniški posredniki in agenti;

Državne in občinske subvencije, ki so izplačane iz proračuna, niso obdavčene.

NIČELNA STOPNJA - IZVOZ BLAGA:

Pri ničelni stopnji prodajalec ne obračuna izstopnega DDV, od države pa lahko zahteva vračilo plačanega vstopnega davka (za repromaterial). Ničelna stopnja se nanaša na izvoz.

Izvoznik za izvoženo blago ne plača DDV. Plačila DDV je oproščeno blago, ki ga iz Slovenije izvozi prodajalec oz. blago, ki ga za njegov račun izvozi druga oseba.

ZAVEZANCI ZA DDV

- osebe, katere vrednost opravljenega prometa blaga oziroma storitev v obdobju zadnjih 12 mesecev presega 5.000.000 SIT. To so podjetja; na primer d.o.o., s.p. itd.
- predstavnik gospodinjstva, ki opravlja dejavnost kmetijstva in gozdarstva, za katero se plačuje davek od dohodka po katastrskem dohodku kmetijskih in gozdnih zemljišč (v nadaljnjem besedilu: kmet), kadar skupni katastrski dohodek vseh članov gospodinjstva za zadnje koledarsko leto presega 1.500.000 tolarjev. Z gospodinjstvom je mišljena skupnost življenja, pridobivanja in trošenja sredstev. V Sloveniji je le 30 kmetij s tako visokim KD.

Na kmetiji, ki se ukvarja z dopolnilno dejavnostjo, se bo meja za obvezni vstop za dopolnilno dejavnost ravnala po pragu 5.000.000 SIT opravljenega prometa.

S 1. julijem tega leta, bo torej **30 kmetij v Sloveniji zakonsko vključenih v sistem DDV**. Kakšne so njihove dolžnosti in pravice?

- obvezno vodenje evidence prejetih in izdanih računov
- izdajanje računov
- obračunavanje davka
- možnost odbitka vstopnega davka (preddavka)
- odvajanje davka

Te kmetije bodo imele res več dela z obračunanjem davka in odvajanjem davka; po drugi strani pa bodo lahko uveljavljali možnost odbitka vstopnega davka (za repromaterial).

Za kmetije, ki so v sistemu DDV vstopni davki za potrošni material, električno energijo, storitve, opremo in druge naložbe, ki so sedaj strošek, pri davčnih zavezancih ne bodo več strošek. To lahko pomeni nižjo izhodno ceno brez upoštevanja DDV.

Kakšne pa so možnosti za ostale kmetije?

1. Kmetija lahko **prostovoljno vstopi v sistem**

- prevzame vse prednosti in obveznosti sistema
- minimalno obdobje vključitve 5 let

Primernost: za večje kmetije ter za kmetije, ki imajo večjo investicijo - gradnja hleva ali nakup strojev

Kmetija bo prodala pridelke, ki so obdavčeni po nižji stopnji 8 %. Nabavljala pa bo repromaterial, ki bo večinoma po nižji stopnji 8 %. Poleg tega pa bo kmetija nabavljala plinsko olje (nafto), gradbeni material, itd. kar je obdavčeno s splošno stopnjo 19 %. Kmetija bo ob prodaji pridelka povečala osnovno odkupno ceno za znesek davka, ki ga je dolžna odvesti državi.

Kmetija bo morala za vse prodane pridelke napisati račun in obračunati davek - tudi za prodajo na tržnici.

Davčni zavezanec obračunava DDV na podlagi zneskov na izdanih računih v davčnem obdobju; ki je koledarski mesec. Če bo v tem času znesek vstopnega davka presegal znesek izstopnega davka, se bo pozitivna razlika plačanega davka prenesla v naslednje obračunsko obdobje. Na zahtevo zavezanca, pa bo država povrnila razliko v 60 dneh.

2. Kmetija lahko uveljavlja pravico do **pavšalnega nadomestila**

Država omogoča kmetom, ki ne vodijo predpisanih evidenc o obračunu DDV, da pridobijo nazaj vsaj del vstopnega DDV za nakup repromateriala. Kmet, ki ne postane davčni zavezanec v skladu s četrtem odstavkom 45. člena tega zakona, ima ob dobavi kmetijskih in gozdarskih pridelkov ter kmetijskih in gozdarskih storitev, ki so rezultat dejavnosti, za katero se plačuje davek od dohodka po katastrskem dohodku kmetijskih in gozdnih zemljišč, pravico do pavšalnega nadomestila vstopnega DDV pod naslednjimi pogoji:

- pridobiti mora soglasje davčnega urada
- ob nabavi plača vse davke (vstopni davek)
- ne more uveljavljati odbitka vstopnega davka
- ob prodaji se uveljavi dodatek 4 % na prodajno ceno - le v primeru, če prodajo drugemu davčnemu zavezancu
- ni potrebno vodenje evidence prejetih in izdanih računov
- minimalno obdobje vključitve je 1 leto

Pavšalno nadomestilo se bo priznalo le kmetom, ki bodo pridelke oz. storitve posredovali kupcem, ki bodo v sistemu DDV (npr. zadruga, podjetja itd.). Kupec bo kmetu izplačal pavšalno nadomestilo 4 % kot dodatek na prodajno ceno. Kupec bo izplačano pavšalno nadomestilo uveljavljal kot vstopni davek, zato zaradi

tega izplačila ne bo imel manjši prihodek.

Kmetija bo lahko zahtevala pavšalno nadomestilo le za tiste pridelke in storitve, za katere jim je davčni organ v dovoljenju priznal pravico do pavšalnega nadomestila.

Pravica do uveljavljanja pavšalnega nadomestila je vezana na površine, ki jih kmetija obdeluje oz. na pridelke, ki jih ta kmetija na teh površinah prideluje:

Za kmetijske pridelke, kadar imajo člani gospodinjstva v uporabi vsaj:

- 1 ha njive, travnika ali pašnika - pridelki živinoreje: *žive živali, mleko, gnojila živalskega izvora*
- 1 ha njive, vrta ali travnika - poljščine, krmne rastline ter drugi pridelki *žita, žitna slama, oljna semena in plodovi, druga semena, sladkorna pesa, krmne rastline* užitne vrtnine, koreni in gomolji, sadike, jagode, gojena zdravilna zelišča in začimbe
- 0,3 ha hmeljišča - hmelj
- 0,3 ha sadovnjaka - sveže sadje in oreški; *užitno gojeno domače sadje in oreški*
- 0,3 ha vinograda - grozdje in vino: *sveže grozdje, vino in grozdni mošt, cepiči*

Za gozdarske pridelke, kadar imajo člani gospodinjstva v uporabi vsaj 1 ha gozda:

les za ogrevanje; neobdelan ali grobo obdelan les domačih lesnih vrst

Za kmetijske storitve, kadar imajo člani gospodinjstva v uporabi vsaj:

2 ha kmetijskih zemljišč in gozda, od katerih mora biti vsaj 1 ha kmetijskih zemljišč

- storitve za rastlinsko pridelavo: *ročna in strojna dela ...košnja, pobiranje, baliranje in siliranje krme druga dela v sadjarstvu in vinogradništvu*
- storitve za živinorejo: *ročna in strojna dela ... dela pri vzreji in pitanju živali*
- gozdarske storitve: *ročna in strojna dela ... dela pri izkoriščanju gozda: sečnja, pridobivanje gozdnih sortimentov, pridobivanje lubja*
- skladiščenje pridelkov in drugo: *shranjevanje kmetijskih pridelkov, vzdrževanje naprav za namakanje in osuševanje*

3. Kmetija ostane izven sistema

Primernost: Za majhne samooskrbne kmetije, ki prodajo pridelke končnemu potrošniku doma ali na tržnici

- ob nabavi repromateriala plača vse davke, ima status končnega potrošnika
- ne more uveljavljaviti odbitka vstopnega davka
- ob prodaji nima dodatka za pavšalno nadomestilo
- dosega nižjo odkupno ceno
- ni potrebno vodenje evidence prejetih in izdanih računov.

Primer: DDV pri prireju pisanca in prodaji mesarju

	zavezanec za DDV	izven sistema	pavšalno nadomestilo
1. faza: prireja pisanca			
nabava repromateriala	100.000	100.000	100.000
vstopni DDV (8 %)	8.000	8.000	8.000
proizvodni stroški	100.000	108.000	108.000
dodana vrednost	20.000	20.000	20.000
prodajna cena pisanca	125.000	125.000	125.000
izstopni DDV (8 %)	10.000	-	5.000 pavš. nad. 4 %
prihodek kmeta	125.000	125.000	130.000
2. faza: klavnica			
nabava pisanca	125.000	125.000	125.000
vstopni DDV (8 %)	10.000	-	5.000 pavš. nad. 4 %
proizvodni stroški	125.000	125.000	125.000
dodana vrednost	30.000	30.000	30.000
prodajna cena mesa	160.000	160.000	160.000
izstopni davek (8 %)	12.800	12.800	12.800
cena za kupca mesa	172.800	172.800	172.800
Obračun DDV:			
1. kmet:			
vstopni DDV	8.000	8.000	8.000
izstopni DDV	10.000	-	-
razlika državi	2.000	0	0
2. klavnica:			
vstopni davek	10.000	-	5.000
izstopni davek	12.800	12.800	12.800
razlika državi	2.800	12.800	7.800

Ob prodaji pisanca je kmetija, ki je v sistemu, napisala račun in obračunala davek (10.000 SIT). Za pisanca je prejela skupni znesek (135.000 SIT), ki je vseboval tudi obračunani davek. Ta davek bi morala kmetija odvesti državi. V obračunskem obdobju pa od tega davka odšteje znesek vstopnega davka za repromaterial (8.000 SIT). Kmetija ima tako možnost, da si povrne strošek davka za repromaterial.

Kmetije, ki so izven sistema oz. uveljavljajo pravico do pavšalnega nadomestila, imajo dražji repromaterial za znesek davka. Kmetija, ki prodaja pisanca podjetju, ki je v sistemu, lahko uveljavlja pavšalno nadomestilo (4 % = 5.000 SIT), zato doseže višji znesek za pisanca.

Kmetija, ki je izven sistema, ima višje stroške, ker ne more uveljavljati odbitka davka za repromaterial. Na drugi strani pa lahko prodaja pridelke le brez obračunanega davka.

Še primer prodaje mleka mlekarni:

Odkupna cena mleka brez davka je 60 SIT.

Kmetija je v sistemu:

kmetija napiše račun, kjer obračuna davek 8 % (4,8 SIT/l): Za mleko dobi kmetija 64,8 SIT

Kmetija uveljavlja pavšalno nadomestilo 4 % (2,4 SIT): Za mleko dobi kmetija 62,40 SIT

Kmetija je izven sistema: Za mleko dobi kmetija 60 SIT

PRIPOROČILA ZA KMETIJE:

Težko je navesti splošno priporočilo kako naj se usmerijo kmetije, kajti kmetije imajo različne načine prodaje pridelkov.

Odločilna je velikost kmetije oz. obseg proizvodnje.

Pomemben je obseg prodaje kupcem, ki so v sistemu.

Kmetija, ki bo v sistemu, bo sicer morala napisati račun in obračunati davek. Vendar pa ji bo zato kupec, ki bo v sistemu, za pridelek plačal osnovno ceno, povečano za davek. Na drugi strani pa bo ta kmetija imela možnost uveljavljanja odbitka vstopnega davka za repromaterial (mineralna gnojila, zaščitna sredstva, nafta itd.)

Po opravljenih simulacijah naj bi se izplačal vstop v sistem večjim kmetijam; predvsem pa še v primeru, če imajo večjo investicijo v objekte, opremo ali stroje.

Kmetija si lahko tudi sama izračuna posledice odločitve za prostovoljni vstop v sistem. Od izdatkov za repromaterial je potrebno odšteti znesek prometnega davka in nato osnovni ceni prišteti vstopni DDV (stopnji sta 8 % in 19 %). Tudi prodanim pridelkom je potrebno prišteti izstopni DDV (8 %). Če je znesek vstopnega davka višji, kot znesek izstopnega davka, je za kmetijo bolje, da prostovoljno vstopi v sistem. Seveda pa mora potem ostati v sistemu vsaj 5 let.

Po oceni ministrstva za finance naj bi na primeru primerjave enakih kmetij dobili naslednje ugotovitve:

- kmetija izven sistema DDV bo dosegla le 65 % dohodka kmetije v sistemu DDV
- kmetija s pavšalnim nadomestilom, ki vse proda v sistem, bo dosegla 80 % dohodka kmetije v sistemu DDV

Če bo kmetija v sistemu, bo moral kmet za opravljanje storitev preko strojnega krožka napisati račun in obračunati DDV po stopnji 8 %.

Če pa bo kmetija izven sistema, potem kmetu za opravljanje storitev preko strojnega krožke ne bo potrebno napisati računa niti obračunati DDV.

Za kmetije, ki se ne nameravajo vključiti v sistem velja priporočilo, naj se pred 1. julijem oskrbijo z gradbenim materialom, oz. naj do takrat opravijo nakup načrtovanega stroja oz. opreme.

ZAKON O TROŠARINAH

Zakon o trošarinah bo veljal od 1. julija dalje; skupaj z uvedbo DDV. Zakon določa trošarino za mineralna olja (nafta) v znesku 70 SIT/l. Za mineralna olja, ki se porabijo za pogon kmetijske in gozdarske mehanizacije (vključno s traktorji), imajo kupci pravico do vračila trošarine v višini 50 % trošarine, ki je predpisana za pogonski namen; torej 35 SIT/l. Predvideva se, da bodo lahko uveljavljale vračilo trošarine kmetije, ki bodo imele vsaj 5 ha kmetijskih ali gozdnih površin. Uveljavljanje vračila trošarine bo povezano s priznano količino nafte na hektar zemljišč in sicer:

- 150 l na hektar kmetijskih zemljišč oz.
- 60 l na hektar gozdnih zemljišč.

Uveljavljanje vračila trošarine bo potekalo preko carinskega organa. Možno bo uveljavljanje enkrat letno za preteklo leto.

Darko Simončič, dipl.inž.kmet.

IZ URADNIH LISTOV

V Uradnem listu Republike Slovenije, št. 9 z dne 13. Feb.1999 je izšla **Uredba o uvedbi finančnih intervencij za ohranjanje in razvoj kmetijstva ter proizvodnje hrane za leto 1999.** V 20.čl.te uredbe, v postavki neposrednih plačil kmetijstvu, je navedena po zaporedno III

PODPORA OBDELAVI HMELJIŠČ

Namen ukrepa je izravnava stroškov pridelave. Upravičenci so fizične in pravne osebe, ki se ukvarjajo s pridelavo hmelja. Pogoji za pridobitev sredstev so: za površino hmeljišča je treba v skladu s predpisi pravočasno javiti hmeljni komisiji, da je posajena oziroma da se nahaja v premeni, ki lahko traja do dve leti. Hmeljar mora v času premene vzdrževati žičnico. **Višina sredstev znaša 118.000 SIT/ha** hmeljišča oziroma hmeljišča v premeni, prijavljenega hmeljni komisiji za leto 1999. **Rok in način vlaganja zahtevkov:** upravičenci - pridelovalci hmelja pridobijo sredstva na podlagi zahtevka na predpisanem obrazcu. Zahtevku je potrebno priložiti potrdilo hmeljne komisije o prijavi celotne površine hmeljišča, za katerega se uveljavlja subvencija. Upravičenci morajo **vložiti zahtevke od 1.maja do 20.maja 1999.**

IN IV: PODPORA PRI OBNOVI HMELJIŠČ

Podpora je namenjena **pospeševanju obnove hmeljišč z virusov prostim materialom** določenih sort hmelja. Upravičenci so fizične in pravne osebe, ki sadijo virusov proste sadike hmelja v hmeljišča. Pogoji za pridobitev sredstev: za površino v letu 1999 na novo zasajenih hmeljišč z virusov prostimi sadikami znaša **podpora 1.340.000 SIT/ha.** Upravičenci so upravičeni do sredstev, če so površine zasadili z virusov prostim sadilnim materialom, če so sadili na površine kjer 2 leti ni bilo pridelave hmelja, če je minimalna zasajena površina 0,05 ha in če so prijavili vse svoje površine, tudi obnovljene, hmeljni komisiji pri IHP. **Rok in način vlaganja zahtevkov:** Upravičenci pridobijo sredstva na podlagi zahtevka na predpisanem obrazcu. Zahtevku je potrebno priložiti: potrdilo hmeljne komisije o prijavi celotne površine hmeljišča, ki jo posameznik obdeluje, potrdilo hmeljne komisije o prijavi v letu 1999 obnovljenih površin, račun IHP za nakup virusov prostih sadik in izjavo svetovalne službe, da je obnova opravljena v skladu s tehnološkimi navodili. Upravičenci morajo **vložiti zahtevke od 15.aprila do 20.maja 1999.**

Foto: M. Veronek
Visoki plotovi za veliko divjad so vse pogostejši.

VSEBINA HMELJARJA - LETNIK 1998

ŠTEVILKA /STRAN	NASLOV ČLANKA	AVTOR	ŠTEVILKA /STRAN	NASLOV ČLANKA	AVTOR
1-2/3	Spoštovani hmeljarji	Ciril Smerkolj	5-6/70	Sestanki hmeljarjev	Irena Friškovec
1-2/4	Iz uradnih listov, Obvestilo hmeljarjem	ZŽVZ E Žalec, IHP Žalec	5-6/71	Dognojevanje hmeljskih nasadov z dušikom	Dušica Majer
1-2/5	Zaposlovanje sezonske delovne sile v hmeljar- stvu v letu 1998	Vili Korent	5-6/71	Redukcija trt po napeljavi hmelja – nujen in koristen agrotehnični ukrep	Milan Veronek
1-2/6	Poročilo o delu Hmeljne komisije v letu 1997	Marjan Drobne	5-6/73	Premočno dognojevanje prvoletnikov povzroča prazna mesta	Milan Veronek
1-2/8	Hmezad Export Import na poti k ISO 9002	Martina Zupančič	5-6/74	Ščavje v hmeljiščih je škodljivo, zatiranje z obdelavo pa enostavno in najcenejše	Milan Veronek
1-2/10	Ali lahko pustimo hmeljišča počivati tudi v naših rastnih razmerah	Milan Žolnir, Jože Četina	5-6/75	Kmetovanje na vodovar- stvenih območjih	Marko Tevž
1-2/11	Deset let usmerjenih pršenj proti hmeljevi peronospori v koroških hmeljiščih	D. Vrhovnik, Tone Vaukan	5-6/75	Fotokronika – o toči 17.maja	Martina Zupančič
1-2/14	Hmelj na tleh – pretežke rastline ali preslaba vodila	Milan Veronek	5-6/76	Strokovno svetovanje kme- tovanja na vodovarstvenih območjih	Vlasta Knapič
1 –2/16	36. seminar o hmeljarstvu	Irena Friškovec	5-6/78	Ponoven razpis dolgoročnih posojil za ohranjanje in razvoj kmetijstva v občini Žalec	L. Ježovnik – Jančič
1-2/17	Na institutu so se kadrovske okrepili	Martina Zupančič	5-6/79	In memoriam – Dragu Gajšku	Peter Serdoner
1-2/20	Napoved dohodnine za leto 1997	L. Ježovnik – Jančič			
1-2/20	Nakazovanje dohodkov na račune	L. Ježovnik - Jančič			
1-2/21	Ukinitvev finančnih intervencij	L. Ježovnik - Jančič	8-9/107	36. hmeljarski praznik Braslovče	Martina Zupančič
1-2/22	Izpred 60 let –Ne bomo krčili	Hmeljar 18/2/ 1938	8-9/108	Povzetek s hmeljarskega kongresa 1998 v ZDA	Martin Pavlovič
			8-9/109	Četrta redna skupščina Hmeljarskega združenja Slovenije	Martina Zupančič
5-6/55	Organiziranost slovenskega hmeljarstva v obdobju evrop- skega povezovanja	Martin Pavlovič	8-9/110	S sej hmeljne komisije	Hmeljna komisija
5-6/60	Še iz 36. Seminarja o hmeljarstvu	Martina Zupančič	8-9/111	Finančne intervencije v kmetijstvu	Hmeljna komisija
5-6/61	Poslovno poročilo Hmeljar- skega združenja za leto 1997	Jože Brežnik	8-9/112	Prometno varnostni ukrepi za sezono obiranja hmelja	Hmezad Kmetijstvo Žalec
5-6/65	Predlog programa dela Hmeljarskega združenja Slovenije za leto 1998	Martin Pavlovič	8-9/115	O situaciji na trgu	Andrej Natek
5-6/66	Kongres MHZ 1998	Martin Pavlovič	8-9/116	Opozorilo hmeljarjem	Hmeljna komisija
5-6/66	Pridelava hmelja v letu 1997 in plan 1998	Joško Livk	8-9/117	Spravilo hmelja brez težav in presenečenj	Milan Veronek
5-6/69	Razglas	Marjan Žohar	8-9/118	Naprave za dodatno čiščenje hmelja	Milan Veronek
5-6/70	Iz uradnih listov in zani- mivosti	Martina Zupančič	8-9/119	Pred vrati je čas obiranja hmelja	Irena Friškovec

VSEBINA HMELJARJA - LETNIK 1998

ŠTEVILKA /STRAN	NASLOV ČLANKA	AVTOR	ŠTEVILKA /STRAN	NASLOV ČLANKA	AVTOR
8-9/120	Prevzem hmelja v Hmezad EI v letu 1998	Hmezad Export Import	3-4/30	Kapljični namakalni sistemi v hmeljarstvu	Matej Knapič
8-9/123	Hmeljeva uvelost-opozorilo hmeljarjem	IHP Žalec	3-4/38	Hmeljeva uvelost v hmeljiščih	M. Dolinar/ M. Žolnir
8-9/123	Izgradnja večnamenskega objekta na IHP Žalec	M.Zmrzlak, I. Košir	3-4/40	Hmeljeva peronospora	M.Dolinar, V. Knapič
8-9/125	Pri Lončečičevih na Gomilskem	Martina Zupančič	3-4/42	Vpliv gnojenja hmeljskih nasadov z dušikom na kakovost hmelja	Dušica Majer
8-9/127	V slovo Francu Osetu	Ivan Rakun	3-4/46	Kako do brezvirusnih sadik savinjskega goldinga	Nataša Ferant
11-12/147	Spoštovane bralke in bralci	Martina Zupančič	3-4/47	Na svetovnem hmeljnem trgu ni veliko novega	Martin Pavlovič
11-12/148	Pregled nekaterih dejavnosti GIZ za hmeljarstvo v jesenskem času 1998	Martin Pavlovič	3-4/52	Simptomi hmeljeve uvelosti	Milan Žolnir
11-12/150	2. hmeljarski likof	Martina Zupančič	7/87	Magnum – nov kultivar hmelja vpisan v sortno listo Slovenije	Ferant/ Šuštar-Vozlič
11-12/151	Hmelj zaustavlja osteoporozo	Majda Virant	7/89	Kdaj foliarno gnojiti hmeljišča	Davorin Vrhovnik
11-12/153	O tržni situaciji	Andrej Natek	7/92	Vpliv pretoka sušilnega zraka na porabo toplotne energije v procesu sušenja hmelja	Iztok Košir
11-12/154	Pomanjkanje magnezija na hmeljišču na sv. Vidu	Davorin Vrhovnik	7/94	Ekonomska presoja pridelave hmelja	Četina, Pavlovič
11-12/157	Avtomatski obiralniki obiralnih strojev Bruff potrebni manjših izboljšav	Milan Veronek	7/98	Letošnje razmere in rast kmetijskih rastlin	Knapič, Friškovec
11-12/159	Izboljšava za mimogrede na čistilniku obiralnega stroja Bruff BB	Milan Veronek	7/100	Pivovarski ječmen	Majda Virant
11-12/160	Pivo in zdravje	Majda Virant, Anton Jošt	7/104	Pikapolonice – naravni sovražniki listnih uši	Milan Žolnir
11-12/163	Hmeljarska šola	Milan Žolnir	10/131	Vzorčenje hmelja letnik 1998	Joško Livk
11-12/163	Pri Jakovčevih	Martina Zupančič	10/133	Laboratorijsko ocenjevanje kakovosti hmelja letnika 1998	Miroslav Kovačević
11-12/165	Zgodovina-Pomagajmo si!	Hmeljar 10/10/1937	10/134	Rast in razvoj hmelja v letu 1998	Irena Friškovec
11-12/167	Hopfenpreise seit 1859	Hopfen-Rundschau 1/2/1987	10/136	Dozorevanje hmelja	Marko Zmrzlak
STROKOVNA PRILOGA			10/138	Varstvo hmeljišč v letu 1998	M.Žolnir, M. Dolinar
3-4/27	36.seminar o hmeljarstvu	D. Majer, I. Friškovec	10/142	Hmeljarsko združenje Slovenije – GIZ (poletna novinarska konferenca)	Martin Pavlovič
3-4/28	Naloge hmeljarjev v zvezi s kontrolo kakovosti hmelja skladno s smernicami evropske unije	Virant/Žolnir/ Majer	10/144	Sovke- novi škodljivci hmelja	Milan Žolnir

Celje - skladišče
D-Per

70/1999

OSREDNJA KNJ. CELJE

H M E L J A R

Za učinkovito zaščito vašega hmelja vam
priporočamo:

Cuprablau-Z

0,25 - 0,35% konc.

Proti *peronospori* na hmelju

Pepelin

(80% žveplo) 0,2 - 0,3 % konc.

Proti *pepelasti plesni* na hmelju

Za sajenje in podsajanje hmelja

Humovit P

1,5 l na sadiko

CINKARNA

agro

Tel.: 063 33 112
GSM: 041 674 315